

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Strane 14814-14817 redigovane. Poluzatvorena sednica.

petak, 17.06.2011.

Predmet br. IT-95-5/18-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 (redigovano)
2 (redigovano)
3 (redigovano)
4 (redigovano)
5 (redigovano)
6 (redigovano)
7 (redigovano)
8 (redigovano)
9 (redigovano)
10 (redigovano)
11 (redigovano)
12 (redigovano)
13 (redigovano)
14 (redigovano)
15 (redigovano)

16 [Otvorena sednica]

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Robinson.

18 G. ROBINSON: [simultani prevod] Hvala.

19 Prije negoli uvedemo svjedoka, pomenuo bih nešto u vezi sa 50. zahtjevom
20 za kršenjem objelodanjivanja, koji trenutno... koji se trenutno nalazi pred
21 Vijećem.

22 Ako se sjećate odgovora Tužiteljstva, rekli su da su u postupku
23 identifikacije dodatnog materijala, koji može potpadati pod pravilo 68, u vezi

24

25

26

27

28

29

30

1 sa izjavama svjedoka u Uredu tužitelja, a koje ranije možda nisu na vrijeme
2 objelodanjeni do roka od 31.03., koji je naložilo Vijeće, i naveli su jedan
3 takav primjer. Htio sam Vam reći da smo u zadnjih nekoliko dana dobili 56
4 dodatnih stavaka. Za sve se čini da su izravno kršenje pravila 68. I tamo... Ti
5 su dokumenti dugački, puno toga su izjave svjedoka, neke od tih stvari nisu
6 transkribirane. Dakle, radi se o satima i satima snimljenih razgovora. A drugi
7 dokumenti idu i po nekoliko stotina stranica. Htio sam da znate za to.

8 Mi imamo zahtjev koji je spreman za podnošenje, da se odgodi dalje
9 suđenje zbog ovih kršenja. I u Vašem odsustvu, pojavilo se i pitanje
10 relevantnosti i razgovora gospodina Čizmovića i mislili smo da je to samo vrh
11 sante leda, a sada vidimo i ostatak te sante.

12 Sada smo u situaciji gdje imamo velik broj dokumenata koje će trebati
13 pregledavati puno vremena, a koje smo upravo dobili, tako da smo razmatrali i
14 Vašu eventualnu odluku o odgađanju suđenja.

15 I mi kanimo podnijeti i pisani zahtjev za 51. zahtjev kršenja
16 objelodanjivanja, no to će trajati tri ili četiri dana prije negoli prevede...
17 pregledamo sav video-materijal i da se vidi da li tu postoji kakav oslobađajući
18 materijal koji nama ide nauštrb zato što nismo dobili na vrijeme. U međuvremenu,

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 htio sam samo da znate da smo dobili sav taj materijal i da to ima uticaja na
2 našu sposobnost da nastavimo.

3 Hvala.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Sada je to u zapisniku. Hvala, gospodine
5 Robinson.

6 Uvedimo svjedoka.

7 [Svedok je pristupio svedočenju]

8 SVEDOK: DOROTHEA HANSON [nastavak]

9 [Svedok odgovara putem prevodioca]

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dobro jutro, gospođo Hanson.

11 Izvolite, gospodine Karadžiću.

12 OPTUŽENI: *Thank you, Excellency.*

13 Dobro jutro, ekselencije. Dobro jutro svima.

14 Unakrsno ispituje g. Karadžić: [nastavak]

15 P: Dobro jutro, gospođo Hanson.

16 O: Dobro jutro.

17 P: Mogu li da obratim Vašu pažnju na Vaš... paragraf 67 Vašeg izveštaja,
18 u kome kažete:

19 [simultani prevod] "Od svih snaga u kriznim štabovima, odnosno sa kojima
20 su se bavili krizni štabovi, u vojnim pitanjima vidimo najveću različitost
21 obrazaca. I to ne opisuje cijeli aspekt odnosa sa kriznim štabovima u okviru
22 oružanih snaga."

23 [na B/H/S-u] Je li tako?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: To nije paragraf 57.

2 P: [simultani prevod] 67.

3 O: Da, to sam tu napisala.

4 P: [na B/H/S-u] Dalje u paragrafu 73, Vi kažete:

5 [simultani prevod] "Međutim, do napetosti je moglo doći tamo gdje su

6 općinski čelnici SDS-a smatrali da njihovu stvar JNA ne podržava dovoljno i gdje

7 je komanda JNA imala sumnje u pogledu vojnih pretenzija kriznog štaba."

8 [na B/H/S-u] Je l' tako?

9 O: Da, to tu stoji.

10 P: A 74:

11 [simultani prevod] "Neki krizni štabovi su drugačije postupili: umjesto

12 da surađuju s postojećim vojnim strukturama, oni su učestvovali u naoružavanju

13 lokalnih Srba i formiranju srpskih jedinica..."

14 [na B/H/S-u] I tako dalje.

15 Je li tako?

16 O: Da, to tu stoji.

17 P: Možete li nam dati dokumente koji pokazuju da se... da su krizni

18 štabovi o... formirali neke jedinice izvan VRS-a?

19 O: Ja tu nisam pominjala VRS, već sam se referirala na vrijeme prije

20 nastanka VRS-a.

21 P: Mislite na Teritorijalne odbrane... Teritorijalnu odbranu i Civilnu

22 zaštitu; je l' tako?

23 O: To je bilo stvoreno izvan okvira JNA ili postojeće strukture TO-a,

24 dakle te neke srpske jedinice.

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li Vi znate da je to po zakonu pripada opštini? Teritorijalna
2 odbrana i društvena samozaštita pripada opštini, bez obzira na JNA. Jeste
3 vidjeli u četvrtak Zakon o opštenarodnoj odbrani? To je eminentno ingerencija
4 opštine; je li tako?

5 O: Da, u srijedu smo vidjeli zakon o općenarodnoj obrani. To je pod
6 nadležnošću općinskih vlasti. No imam nekoliko dokumenata koji pokazuju da je
7 SDA /?SDS/ formirao jedinice izvan općinskih TO-a ili JNA.

8 P: Dobro. Vrat ćemo se na to, ali trebalo bi da imamo na umu zakon, koji
9 Vi niste uzeli u obzir.

10 Pogledajmo paragraf 79:

11 [simultani prevod] "Neki krizni štabovi su se distancirali od
12 neposrednog vojnog komandovanja."

13 [na B/H/S-u] I navodite neke primere. A član 81:

14 [simultani prevod] "Ostali krizni štabovi su također bili skloni
15 tumačenju vladinih i stranačkih uputstava na način da im ta uputstva daju
16 komandnu nadležnost."

17 [na B/H/S-u] A onda u 80:

18 [simultani prevod] "Kao što je naveo Krizni štab Kotor Varoša: 'Krizni
19 štabovi su koristili rad SJB-a. Krizni štabovi nisu imali pravo interferirati sa
20 profesionalnim radom policije i vojske.'"

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Koji paragraf?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 OPTUŽENI: 90... 90.

2 G. KARADŽIĆ:

3 P: A 91:

4 [simultani prevod] "Drugi krizni štabovi su znatno odlučnije pokazivali
5 svoju vlast nad srpskim policijskim snagama."

6 [na B/H/S-u] Je li tako?

7 O: Da.

8 P: Znači, u nekim opštinama je ovako, a u nekim opštinama je onako, i to
9 se razlikuje od opštine do opštine; je l' tako? I u odnosu na vojsku i u odnosu
10 na polic...policiju, u odnosu na Teritorijalnu odbranu i u odnosu na JNA; je l'
11 tako?

12 O: Kada se govorilo o vojsci, JNA, TO i VRS, ja sam rekla da je postojao
13 spektrum... spektar sa varijantama. Rekla sam, što se tiče policije, da je
14 postojao dosljedniji obrazac, jer je zapovjednik policije uvijek bio član
15 kriznog štaba. Postojale su razlike, koliko vidim, između ovog što je rečeno u
16 Kotor Varoši i nekim drugim mjestima, o tome kolika je bila njihova umiješanost,
17 odnosno uplitanje u rad policije. No vidim da je odnos sa policijom bio puno
18 bliskiji i dosljedniji nego što je to bio slučaj sa drugim oružanim snagama.

19 P: Hvala. Koliko ste opština Vi razmatrali?

20 O: Pregledala sam dokumente koje imamo kao dokazni materijal. Za neke
21 općine imamo puno dokumen... dokumentarnog materijala, a za druge je zbirka vrlo
22 mršava ili čak i nepostojeća, tako da bih morala prebrojati. Možete u mojim
23 fusnotama vidjeti da sam navela ime svake općine. I ako je tako lakše, možemo

24

25

26

27

28

29

30

1 proći kroz svaku od fusnota. Drukčije, ovako napamet ne mogu reći koliko... iz
2 koliko općina sam imala dokumente.

3 P: Pa, mogu li onda da... da Vam pomognem ovo da vidimo? Da li je to 10,
4 15 opština?

5 O: Više od toga.

6 P: Je li 20? Da počnemo od zapada. Novi Grad uzeli ste u obzir; je li
7 tako?

8 O: Mislite na bivši Bosanski Novi ili Sarajevo - Novi Grad? Obadvije.

9 P: Da, da. Bosanski Novi. Bosanski Novi... ja ću nabrajati: Bosanski
10 Novi, Prijedor, Sanski Most, Ključ, Banja Luk. Jeste li uzeli Banja Luku u
11 obzir?

12 O: Postoji nekoliko dokumenata banjalučkog kriznog štaba, ali nisam
13 imala puno toga. Bilo je teško razlikovati krizni štab ARK-a i banjalučki
14 općinski štab, ali imam isto tako i nešto iz banjalučkog ratnog predsjedništva.
15 Dakle, odgovor je: da.

16 P: Hvala. Znači, Krupa, Petrovac... Bosanska Krupa, Petrovac, Sanski
17 Most. To onda znači na... po sredini... u srednjim opštinama, Bosanski Brod,
18 Bijelji... Brčko, Bijeljina...

19 O: Brčko i Bijeljina, imala sam dokumente za njih. Nisam sigurna za
20 Bosanski Brod. Ako sam nešto pronašla, bilo ih je jedan ili dva.

21 P: Dobro. Da li znate Vi koliko je opština imala Republika Srpska?

22 O: U Republici Srpskoj, ne znam koliko ih je bilo. Između 100 i 110

23

24

25

26

27

28

29

30

1 općina bilo je u Republici Bosni i Hercegovini. Sigurno ih je bilo manje u
2 Republici Srpskoj.

3 P: Prihvatate li da je sa novoformiranim, znači celim opštinama, gde
4 je... gde nisu se opštine delile i novoformiranim sr... Republika Srpska je
5 imala 61 ili 62 opštine? Ali krupnih opština, masivnih, preko 55; je l' tako?

6 O: To se čini mogućim, ali nemam osnovu da to potvrdim. Nikad nisam
7 brojala. Nemam se na osnovu čega složiti ili ne.

8 P: Dakle, Vi ste uzeli možda jednu trećinu ili manje od polovine i
9 obradili ste i u okviru toga niste mogli da utvrdite obrazac. A zašto niste
10 uzeli u obzir i ove ostale opštine? Ako se radi o državnoj politici progona
11 manjinskog naroda, koja ide sa centralnog nivoa, od jednog snažnog vođe, kao što
12 reče Vaš prethodnik, ili od nekog autoritarnog režima, ako to je državna
13 politika, onda se onda primenjuje u celoj republici. A Vi niste ni u ovome
14 ograničenom broju opština uspjeli da nađete... utvrdite obrazac. Zašto niste
15 pregledali sve opštine i kazali šta je ta centralna radila?

16 O: Kao što sam rekla, bila sam ograničena dokaznim materijalom u rukama
17 Ureda tužitelja. Ja sam pregledala ono što mi je bilo na raspolaganju na
18 najpodrobniji mogući način. Za puno općina dokazni materijal nije nikada
19 prikupljen. I ja sam i to zabilježila u svom izvještaju, odnosno rekla sam da
20 sam bila ograničena na dokazni materijal na mome raspolaganju... meni na
21 raspolaganju.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Vi hoćete da kažete da Tužilaštvo nije u obz... uzelo u obzir
2 celu teritoriju Republike Srpske, da ono nije istražilo šta se dešavalo u Srpcu,
3 na primer? Jeste čuli za opštinu Srbac?

4 O: Jesam, čula sam za Srbac.

5 P: Zna li da su u toj opštini Muslimani ostali da žive s nama, bili u
6 našoj vojsci, da su potpuno poštovani i bilo da... da nije bilo ni jednog
7 jedinog problema? Jeste li istražili zašto?

8 O: Znam da su neki Muslimani ostali u Srpcu, no nemam na osnovu čega
9 reći koliko su bili poštovani i da nije bilo niti jednog problema. Nisam bila u
10 mogućnosti istraživati Srbac jer mi na raspolaganju nije bio dokazni materijal o
11 Srpcu. Nisam imala pristupa odlukama ili zapisnicima općinskog kriznog štaba ili
12 službenom glasniku.

13 P: Hvala. Hoćete da kažete da niste imali... ili Vam nisu dali ili toga
14 nije bilo? Da li Vi sumnjate da je Tužilaštvo uzelo u obzir Srbac i tražilo
15 nešto u Srpcu da vidi... da nađe ima li neki... neki srpskih greh? Srbac je
16 pitam /sic/, ali i mnoge druge. Oni su Vama napravili dakle izbor, je l' tako, a
17 Vi ste onda u okviru toga izbora dalje se ponašali selektivno i suzili ste na
18 neke papire koji, i kad se dobro pročitaju, ne pokazuju to što Vaš izvještaj
19 pokazuje; je l' tako?

20 O: Vi ste postavili dosta pitanja. Da li hoćete da odgovorim u redosledu
21 u kom su postavljani ili samo da odgovorim na poslednje?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pa, zavisi od Vas, gospođo Hanson.

2 GĐA SVEDOK: U redu.

3 Ko su "oni"? Ja imam pristup kompletnim dokazima koje ima Kancelarija
4 tužilaštva, a dokazi se ograničavaju na ona mesta koja su... gde su vršene
5 istrage i gde je prikupljen materijal i zavisi od toga, takođe, kakve su dokaze
6 dobili od drugih izvora. Niko mi nije ograničavao pristup. Imala sam pristup
7 svemu što je ovde. Nisam izlazila na teren da prikupljam dokaze iz opština koje
8 nisu bile pod istragom. Mislim da i nije bilo istrage u Srpcu, zato što nisu
9 čuli da su tamo počinjeni ikakvi zločini. Mandat Tužilaštva je da se bavi
10 istraživanjem zločina, a ne da ispituje kompletnu... kompletan istorijat svake
11 opštine u Republici Srpskoj.

12 To da je bilo mesta gde nije došlo ikakvih zločina ne menja one zločine
13 koji jesu počinjeni.

14 G. KARADŽIĆ:

15 P: Gospođo Hanson, Vi pokušavate da povežete centralno rukovodstvo sa
16 događajima, haotičnim događajima jednog građanskog rata. Zašto niste naveli
17 opštine u kojima nije bilo zločina i kazali: nisu slušali Karadžića ili Karadžić
18 nije poslao... nije uticao na to da se i... podsticao i pomagao zločine? Vi
19 govorite o centralnom rukovodstvu. Ovde se sudi predsedniku republike i pokušava
20 se ustanoviti da s... dokazati da ono što se dešavalo u haosu građanskog rata
21 jeste bila zamisao centralnog rukovodstva. Zašto ste propustili toliko opština u
22 kojima nema toga obrasca?

23 O: Ja ne kažem izričito da je Karadžić naveo na zločine ovde. Ja kažem

24

25

26

27

28

29

30

1 da su se krizni štabovi smatrali delom bosansko-srpskog sistema i da su primali
2 naredbe i uputstva od centralnih organa na republičkom nivou. I ja citiram u
3 svojim fusnotama opštine gde, koliko mi je poznato, nije nikad došlo do optužbi
4 za zločin, jednostavno zato što su oni davali primer veza. Ne veza koje su imale
5 veze sa zločinima, već jednostavno veze. Na primer, Bosanska Dubica, Bosanska
6 Gradiška, imala sam te *Službene Glasnike*. Ne znam kako su u Tužilaštvu došli do
7 toga, ali vidim da su imali Đerićeve instrukcije o formiranju kriznih štabova,
8 da su formirali krizne štabove, priznavali republičku vlast. Isto tako, vidim da
9 oni krizni štabovi u opštinama gde je došlo do iseljavanja stanovništva velikih
10 razmera, da su to uradili na jedan sličan način, sa sličnim obrascem, da je
11 teško poverovati da se radi o spontanim događajima, da su svi formirali ove
12 agencije, da su se sastali i rekli: dajte da iselimo naše Muslimane. Ne sve, ali
13 ima sedam takvih opština. Vidim dovoljno koordinacije među opštinama po pitanju
14 iseljavanja, vidim instrukcije, vidim komunikacije o raznim temama, od
15 republičkog nivoa ka opštini, tako da sam zaključila da su krizni štabovi
16 operisali u okviru državnog sistema i da među opštinama izgleda da postoji
17 koordinirana politika iseljavanja stanovništva.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodo Hanson, Vi ste rekli da je bilo
19 nekih mesta gde nisu počinjeni zločini, a to ne menja to da je došlo do zločina.
20 Da li bi bilo moguće da to može imati uticaj na to da li se radi o sistematskoj
21 prirodi i rasprostranjenosti istih?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Pa, u svakom slučaju, većina opština su
2 bile mirne, a jedna manjina nije bila, a to bi uticalo na stepen
3 rasprostranjenosti i sistematsku prirodu događaja.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Zahvaljujem.

5 Gospodine Karadžiću, molim Vas da nastavite.

6 G. KARADŽIĆ: Hvala.

7 P: Gospođo Hanson, pre ovog pitanja uvaženog predsednika, Vi ste
8 pokušavali da nagađate šta je moglo uticati i kako je moglo uticati. Zašto
9 nagađati kad imate pred sobom instrukciju pre...premijera Đerića? Da li premijer
10 Đerić u svojoj instrukciji za rad kriznih štabova podržava, pomaže, naređuje,
11 sugeriše zločine ili potpuno obrnuto?

12 O: U svojim instrukcijama, Đerić ne pomaže, podstiče ili nalaže
13 počinjavanje zločina.

14 P: A da li daje instrukcije protiv zločina, protiv kršenja humanitarnog
15 prava i tako dalje? A Vi ste utvrdili da je ova instrukcija provedena u kriznim
16 štabovima, primljena i provedena; je li tako?

17 O: Njegove instrukcije sadrže upute protiv zločina, protiv kršenja
18 humanitarnog zakona. I ja jesam utvrdila da su ta uputstva primljena i
19 sprovedena po opštinama. E sad, stepen sprovođenja svakog člana je nešto čime se
20 ja ne mogu baviti, ali ja pokazujem da su primili indikaciju o ulozi kriznih
21 štabova unutar državnog sistema i vidim da krizni štabovi operišu u skladu sa
22 tim uputstvima.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Vi ste u svom paragrafu 45 kazali:

2 [simultani prevod] "Opštinski krizni štabovi su koordinirali srpske
3 vojne, političke i administrativne snage koje su učestvovala u preuzimanju i
4 održavanju kontrole na terenu."

5 [na B/H/S-u] Da ostavimo na stranu "*seizing and maintaining control*" u
6 opštinama u kojima su inače imali vlast. Zašto se niste držali svoje tvrdnje da
7 su koordinisali... krizni štabovi bili oblik koordinacije postojećih struktura
8 vlasti, nego ste ih proizveli u neku vlast mimo vlasti?

9 O: Izvinjavam se, to nije u paragrafu 45.

10 P: 145.

11 "*The municipal crisis staffs co-ordinated the Serb military...*"

12 Da li ostajete kod ovoga da su krizni štabovi koordinisali srpske vojne,
13 političke i administrativne snage?

14 O: Da, ostajem pri tome.

15 P: Da li ste utvrdili da u ovom ograničenom... ni u ovom ograničenom
16 broju opština nema obrasca, da u nekim opštinama uopšte i nije uveden krizni
17 štab, a da ne govorimo o opštinama koje niste uopšte istraživali? Je l' tako?
18 Paragraf 67, kažete da nema obrasca.

19 O: U paragrafu 67 govorim o pitanju odnosa sa vojskom i ja kažem da je
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 minimum koji vidimo svugde je koordinacija sa vojskom i podrška vojnim naporima.
2 To je zajednički činitelj. A to nije u suprotnosti sa paragrafom 145, gde se
3 kaže da su koordinirali vojnim, političkim i upravnim snagama. Mislim da te dve
4 stvari nisu nekompatibilne.

5 /?Kada/ sam imala zadatak da pogledam krizne štabove bosanskih Srba, ja
6 sam to i činila. Nisam proučavala opštine gde nije bilo formiranih kriznih
7 štabova, zato što to nije bilo u okviru mog zadatka. Napominjem da je bilo
8 opština gde se nisu formirali krizni štabovi pre marta, kada ste Vi u skupštini
9 pozvali da srpske opštine formiraju krizne štabove. Takođe napominjem da je
10 većina kriznih štabova koji su formirani u decembru u opštinama sa srpskom
11 manjinom. Ponovo, sve što mogu da kažem je da sam ograničena dokazima koje imam
12 na raspolaganju, kao i zadatim mi zadatkom.

13 P: Gospođo Hanson, moram ponovo da Vas pitam: da li Vi pravite razliku
14 između kriznih štabova stranke, koji su sugerisani u decembru, i kriznih štabova
15 opština, na koje sam ja pozvao 27. marta 1992. godine?

16 O: Ne, zato što sam videla da Vi u svojim govorima 1994. i 1995. takođe
17 niste to radili. Vi govorite na osnovu za opštinske vlasti. Vidim u Ključu i
18 Sanskom Mostu taj kontinuitet. Vidim krizne štabove, njeno... njihovo korišćenje
19 SDS-a, koje je promenljivo i predstavlja skoro istu stvar kao i srpska opština.
20 Vidim to da se koriste pečati i jedni i drugi. Vidim kontinuitet između kriznih
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 štabova "A" i "B" i decembarskih kriznih štabova, kao i onih koji operišu kao
2 opštinske vlasti tokom proleća.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođo Hanson, da li ste videli
4 transkript?

5 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da. Izvinjavam se prevodiocima.

6 OPTUŽENI: Mogu li zamoliti da dobijemo 65te... odnosno P12. P12;
7 englesku stranu 2, srpsku stranu 1. P12.

8 G. KARADŽIĆ:

9 P: Da vidite šta 14. februara - dan nakon počinjanja konferencije o
10 Bosni - ja govorim o ovome o čemu Vi govorite.

11 Znači P12. Pa molim pogledajte ovde dole kaže... Na... Srpska je to.
12 Engleska treba broj 2.

13 Čitaću Vam iz ovog drugog, na srpskom, ovaj... paragrafa.

14 "Mi se nadamo da poslanici pojačavaju svoju aktivnost u opštinama, jer
15 kao i prošli put što smo zaključili, poslanik je za nas vlast. Stranke su servis
16 izabranim ljudima u narodu i od naroda, izabranim ljudima da obavljaju... da
17 vrše politič... da se obavljaju da vr... da se vrši politička..."

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Molim Vas da usporite.

19 G. KARADŽIĆ:

20 P: "... da se vrši politička volja naroda. Dakle, stranački funkcioneri
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nama nisu vlast. Nama su vlast, prije svega, poslanici, zatim odbornici i
2 ostalo."

3 P: Zašto ste zanemarili da je postavljeno da stranka nije vlast, nego
4 servis ljudima koje je narod izabrao na listi stranke, odnosno koje je narod
5 izabrao?

6 O: Mislim da ja to nisam zapostavila u svom izveštaju. Napominjem da u
7 periodu od januara do marta, dok su poslanici SDS-a stvarali organe i
8 institucije bosansko-srpske države, naglasak je bio na ulozi poslanika u
9 skupštini kao veza sa opštinom. Kao što znamo, trebalo je da i oni budu u
10 kriznom štabu. I Vi ste rekli da oni moraju da odu i da sede pored predsednika
11 skupštine opštine, zato što je predsednik skupštine opštine taj koji preduzima
12 radnju na terenu, a poslanici iz skupštine su tu da osiguraju da njihove radnje
13 budu na liniji sa politikom SDS-a.

14 Ja naglašavam ovlasti poslanika ovde. Oni su deo kriznih štabova, kao i
15 opštinski funkcioneri što su članovi kriznih štabova. Mislim da ne verujem...
16 mislim da to nisam zanemarila.

17 OPTUŽENI: Dobro. Hvala. Možemo li onda dobiti...

18 GĐA PREVODILAC: Mikrofon!

19 OPTUŽENI: ... D304 kratko, da vidimo šta sam ja...

20 GĐA PREVODILAC: Mikrofon!

21 OPTUŽENI: Pardon.

22 Da vidimo D304, da vidimo na šta sam se ja pozvao 30... 27. marta, kada
23 sam tražio da formiraju krizne štabove u opštinama.

24 G. KARADŽIĆ:

25 P: A ovde u prethodnom vidite fino da su vlast poslanici, odbornici i
26 drugi izabrani ljudi, a stranka ih servisira. I stranački i krizni štab samo

27

28

29

30

1 obavještava i pomaže, a vr... vlast vrše izabrani ljudi. Je l' tako bilo?

2 O: Poslanici su sačinjavali republičku skupštinu bosanskih Srba na
3 republičkom nivou, koji su, kao što sam rekla, uspostavili organe bosansko-
4 srpske države. Ali reći da su oni jedina vlast, to ignoriše kompletnu opštinsku
5 strukturu, kao i Vladu Republike Bosne i Hercegovine. Tako da ja ne mogu da se
6 složim s tim da su samo poslanici SDS-a u skupštini bosanskih Srba jedina vlast.

7 P: Pa, nabrajam ja, gospođo Hanson, po... odbornici na nivou opštine i
8 ostalo, znači sekretari i tako dalje. Naglasak je na tome da stranački
9 funkcioneri i strana... nisu vlast, nego servis ljudi koje je izabrao narod. Ali
10 te...teško je da Vi to napravite tu razliku.

11 Nego da vidimo mi... Ovde nije ovo taj broj, ja mislim. Treba 3... D304
12 ili 65ter 1000, ako je lakše. D304, da. Aha, 304.

13 Nešto nije u redu sa mojom artikulacijom očigledno. Da. Molim sada
14 srpsku stranu 33, englesku 20.

15 Ja ću čitati:

16 "*When you return...*"

17 Na engleskom to je po sredini stranice, "*when you return*". Ja ću sada
18 čitati:

19 "Kada se vratite u opštine, naročito u novoformirane, molim Vas da
20 uradite ono što ste obavezni i ono što imate pravo i po zakonu, da čim dođete u

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 svoje opštine odmah hitno formirate krizne štabove, da pokušate da taj narod
2 dovedete u red da može... da može da se odbrani," i tako dalje i tako dalje.

3 Da li ste Vi zapazili da se ja ovde pozivam na zakon? I zašto niste
4 pogledali na koji zakon se tu ja pozivam?

5 O: Vidim da se pozivate na zakon. I kao što sam rekla, ja sam proverila
6 zakone i nisam tu našla da se pominju krizni štabovi.

7 P: Ali, gospođo, da li ste Vi našli zakon po kome opština preduzima mere
8 u vanrednim prilikama? I zašto niste postavili pitanje: na koji to zakon
9 Karadžić misli?

10 O: Kao što sam rekla u onom delu o pravnim osnovima, mislila sam da
11 zakon na koji Vi se pozivate je onaj o opštinskim predsedništvima ili komitetima
12 opštenarodne odbrane. Međutim, pitanje je da li je zakon dozvoljavao, na primer,
13 formiranje srpskih opština, koliko je u stvari slovo zakona bilo Vaša glavna...
14 bila Vaša glavna motivacija ovde.

15 Vidim da ste se pozvali na zakon, ali nisam se bavila zakonitošću, po
16 postojećem pravnom sistemu, svakog koraka zato što ne kažem da je formiranje
17 kriznih štabova samo po sebi kriminalni akt ili zločin. Ja o tome nemam stav. Ja
18 opisujem proces njihovog formiranja, ali da li su oni zakoniti ili ne, ja mislim
19 da to nije bitno u svetlu onoga što su oni radili.

20 SUDIJA BAIRD: [simultani prevod] Gospođo Hanson, pa ja to uopšte ne mogu
21 da pratim. Molim Vas da mi pomognete.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Pa, može biti da su krizni štabovi bili
2 predviđeni po zakonima Republike Bosne i Hercegovine, ali iz toga ne proizilazi
3 da... međutim, ja to nisam videla, ja to naglašavam. Odnos između zakona
4 Republike Bosne i Hercegovine i radnji kriznih štabova uspostavljenih u
5 samoproglašenim srpskim opštinama, čak i ako postoji pravna osnova za njih, -
6 vidimo da postoji... vidimo da postoji pravna osnova za opštinska predsedništva
7 - to ne menja činjenicu da radnje koje su oni preduzeli, što je doprinelo
8 zločinima do kojih je došlo, čak i ako je postojala pravna osnova za njih, to ne
9 znači da su njihove radnje bile zakonite. Recimo, možete da imate legalno
10 izabranog predsednika, a to je samo primer, ja na... ovde ne mislim na doktora
11 Karadžića, ali mislim na primer iz bilo koje zemlje, ako imate legalno izabranog
12 predsednika neke zemlje koji počinu zločine, čak i ako je zakonito izabran, još
13 uvek može da počinu zločin.

14 SUDIJA BAIRD: [simultani prevod] Zahvaljujem.

15 OPTUŽENI: Hvala.

16 'Ajte da vidimo kako ta stvar izgleda na bos... opštini Bosanski... na
17 primjeru opštine Bosanski Novi, koju ste Vi pomenuli.

18 Možemo li dobiti 65ter 6733?

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Molim Vas da ponovite broj, gospodine
20 Karadžiću.

21 OPTUŽENI: 6733.

22 G. KARADŽIĆ:

23 P: Molim Vas da obratite pažnju na ovaj dokument, koji... Izveštaj o
24 radu kriznog štaba opštine Bosanski Novi. I sada vidite, recimo, 2. pasus:

25

26

27

28

29

30

1 "Druga značajna pitanja na koja od tog momenta nije bilo lako odgovoriti
2 su: kuda vodi politika Alije Izetbegovića? Da li se druga strana naoružava?"

3 Sle... na engleskom sledeća strana.

4 Zatim, da vidimo na strani 2, i engleski i srpski, kaže:

5 "20. aprila, dio Novskog bataljona", znači još uvijek JNA, "koji je
6 stacioniran u Jasenovcu pod komandom kapetana Veljka Risojevića, došao je u
7 Bosanski Novi i na određenim mjestima u gradu podigao srpsku zastavu pod
8 pretnjom oružja."

9 Krizni štab je, kao što vidite... Ovo ja prepričavam. Krizni štab je,
10 dakle, suprotstavio se tome.

11 Onda:

12 "4. maja, počinje se konkretni razgovori sa predstavnicima Stranke
13 demokratske akcije u vezi trenutne političke situacije."

14 Već mesec dana je rat, a oni razgovaraju sa SDA; je li tako?

15 O: Da, tu kaže da razgovaraju sa SDA.

16 OPTUŽENI: Treba i... treba i druga strana i na srpskom. Ta engleska na
17 treć... treća strana engleska. Ja mislim da ste Vi to već okrenuli.

18 G. KARADŽIĆ:

19 P: Pa onda kaže:

20 "Uveden je policijski čas od 22.00h do 05.00 časova. Pozvana su sve
21 na... nelegalno naoružana lica i paravojne formacije da isto oružje odmah, a

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 najkasnije do 11. maja, predaju Opštinskom štabu TO ili stanici milicije," i da
2 će poslije toga biti pretresi.

3 Dakle, ovde se ne razoružavaju po etničkoj, nego po nelegalno... po
4 legalnoj osnovi.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo trenutak. Mislim da prevodioci ne
6 prate.

7 Naravno.

8 Možete li da proverite transkript i da ponovo počnete od onog dela gde
9 su oni stali?

10 G. KARADŽIĆ:

11 P: Dakle, kaže: "Uveden je policijski čas od 12... od 22.00h do 05.00h,
12 a pozvana su sva nelegalno naoružana lica i paravojne formacije da isto oružje
13 odmah, a najkasnije do 11.05.1992. godine, predaju Opštinskom štabu TO ili
14 stanici javne bezbjednosti. Po isteku toga roka, vršiće se pretres uz primjenu
15 sile."

16 Gospođo Hanson, da li oni pozivaju neku etničku zajednicu? Da li je
17 osnov za razoružavanje etnička pripadnost ili legalnost posjedovanja oružja?

18 O: Oni u ovom tekstu ne spominju nikakve etničke kriterijume. U praksi,
19 mislim da u brojnim opštinama to nije bio slučaj. U praksi. Međutim, način na
20 koji je formulisano to u ovom izveštaju, ne daju se nikakvi etnički kriterijumi.
21 Jednostavno se govori o tome da li je neko imao oružje zakonito ili ne.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pa, držimo se o... predmeta, gospođo Hanson. Mi ne govorimo sada o
2 nekim drugim opštinama, govorimo o ovoj opštini. I videli ste da se krizni štab
3 suprotstavio Srbinu iz JNA koji je podigao srpsku zastavu na celu opštinu. I
4 vidi se da se ne traži da Muslimani predaju oružje, nego svi koji ga nelegalno
5 posjeduju. Složili smo se oko toga; je l' tako?

6 O: Da, to tu stoji.

7 OPTUŽENI: Hvala.

8 Možemo li dobiti stranu 4 na engleskom. Kaže da o pregovor... Ja
9 prepričavam, znači: "Svaki put kad predstavnici SDA..." tako počinje sredinom
10 pasusa:

11 "Kod sprovođenja vladine odluke o razoružanju..." Znači kod... to je
12 ta... Kaže:

13 "Svaki put predstavnici SDA su izrazili spremnost da se uspije u ovoj
14 akciji. Međutim, pokazalo se da su oni ili imali malo uticaja na muslimanski
15 narod ili su bili na dvostrukom koloseku i jedno govorili u pregovorima, a drugo
16 provodili kod svojih pripadnika."

17 A da... Možemo li sada englesku stranu 5 dobiti?

18 Videćete da je sada u ovom pasusu: "Dana 11. maja..."

19 Tako počinje. Is...ista strana; je l'? Aha, ista na početku, pa onda se
20 prelazi na petu.

21 Bila je neka pucnjava vojne policije i to krizni štab kritikuje. Vidi,
22 da ja ne prečitam se:

23 "Naredbom kriznog štaba izdanom oko 18.00 sati dana 11.05., naređen je
24
25
26
27
28
29
30

1 prekid vatre," i tako dalje.

2 Sledeća strana na engleskom.

3 I kaže:

4 "Komandant..." 12.05. i tako dalje, "komandant kriznog... Opštinskog
5 štaba TO iznio je sliku kompletnog stanja, gdje je rekao da štab TO nije izdao
6 naredbu za otvaranje vatre u Bosanskom Novom, osim u Blagaju za ispaljivanje
7 mina upozorenja, nakon napada na vojnu policiju.

8 Ocijenio je da ne može imati kontrolu na području cijele opštine, da se
9 neke grupe odvajaju, ne slušaju komandu i rade samostalno, te da tako veliki
10 broj naoružanih ljudi treba staviti pod kontrolu.

11 Istovremeno sa oružanim akcijama pojavljuju se grupe za pljačku, koje se
12 niti mogu spriječiti niti kontrolisati. Pojavljuju se lju..."

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo čas.

14 Izvolite, gospođo Sutherland.

15 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Da li gospodin Karadžić ima pitanje
16 za gospođu Hanson? On samo čita tekst u zapisnik.

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pa, mislim da će uskoro postaviti
18 pitanje.

19 OPTUŽENI: Da, da. Samo da završim ovaj paragraf pa će biti pitanje.

20 "Pojavljaju se druge razne naoružane grupe koje se predstavljaju kao
21 regular...regularna jedinica, vojna policija i tako dalje, a u stvari nisu ni
22 pod čijom kontrolom i komandom i učestvuju u pljački.

23 Nakon analize takvog stanja, krizni štab se ogradio od djelovanja svih

24

25

26

27

28

29

30

1 nelegalnih grupa i drugih paravojskih formacija.

2 Zaključak od 13.05.1992. godine"

3 G. KARADŽIĆ:

4 P: Da li ste Vi zapazili, gospođo Hanson, i ugradili u svoj izvještaj da
5 su postojale grupe koje niko nije kontrolisao i kojih se krizni štab odrekao i
6 zahtevao uspostavljanje kontrole nad njima?

7 O: Ne, to nisam stavila u izvještaj.

8 P: Hvala. Da li znate da je bio nepo...neposredno završen, ako je
9 završen, rat u Hrvatskoj i da se potom tim prostorom kretalo mnogo bivših
10 ratnika sa svojim naoružanjem, pošto je Bosanski Novi - Veće možda ne zna - na
11 samoj granici Hrvatske, sa Hrvatskom; je li tako?

12 O: Znam da su mnogi vojnici povučeni iz Hrvatske u Bosnu u to vrijeme,
13 kao i mnoge jedinice, koje su bile povučene i smjestile se u Bosni. No što se
14 tiče ljudi koji su se kretali uokolo s oružjem, teško mi je o tome govoriti
15 direktno. No vidimo u nekoliko općina da je povratak vojnika, uglavnom Srba, iz
16 Hrvatske bio uzrok podizanja napetosti u mnogima od njih.

17 P: A da li je lokalno stanovništvo muslimansko bilo naoružano i takođe
18 imalo nekontrolisane elemente ili je njih neko kontrolisao?

19 O: U ovom dokumentu stoji da su Muslimani imali oružje, no ne navodi se
20 koliko i kakvo. Ne navodi se niti jesu li bili pod nečijom kontrolom. Kao što
21 sam rekla, vojnici koji su se vraćali bili su uglavnom Srbi koji su bili

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 naoružani od strane JNA ili su se vratili kao dio jedinica JNA. Muslimani se
2 nisu odazvali na mobilizaciju za rat u Hrvatskoj, tako da nisu dobili oružje od
3 JNA. Nemam osnova da odgovorim na Vaše pitanje da li su bili pod nečijom
4 kontrolom ili su se ponašali nekontrolirano.

5 OPTUŽENI: Hvala.

6 Možemo li dobiti stranu englesku 6, a srpsku 4?

7 G. KARADŽIĆ:

8 P: I ovde lepo kaže: "Istovremeno sa organi... svim ovim organima..."

9 /?SUDIJA KWON/: [simultani prevod] Molimo naznačite paragraf.

10 OPTUŽENI: To je na... na početku strane 4 na srpskoj... srpska
11 varijanta, a početak paragrafa je nastavak ovaj, nakon analize takvog stanja.

12 G. KARADŽIĆ:

13 P: Znači, istovremeno s... ovim organima je naloženo da... i data sva
14 ovlašćenja da onemoguće rad i djelovanje pomenutih nelegalnih lica, te da ih
15 odstrane sa područja opštine.

16 Nešto niže kaže:

17 "Uz angažovanje vojne policije i Banjalučkog korpusa, da izvrši procjenu
18 stanja i poduzme konkretne mjere pretresa terena sa incidentnim djelovanjem
19 grada Urije."

20 I sad navodi delove grada i opštine koji... i druga naseljena mjesta u
21 dolini Japre koja treba, je li, uvesti red i mir.

22 Sledeći pasus kaže da zadaci kriznog štaba nisu izvršeni. "Na izvještaje
23 sa terena su govorili da naoružane snage TO nisu pod kontrolom i subordinacijom
24 i komandom štaba TO."

25 Kraj toga pasusa:

26 "Snage TO moraju biti pod strogom kontrolom pretpostavljene komande, a
27 svaka nedisciplina i nekontrolisano ponašanje će biti najenergičnije..."

28

29

30

1 To je strana 7 engleska.
2 "... najenergičnije sprečeni."
3 I nešto niže:
4 "Vlada Srpske Republike Bosne i Hercegovine je sa određenim zakašnjenjem
5 svim opštinama dostavila uputstvo za rad kriznih štabova u opštinama.
6 U našu opštinu, ovo uputstvo je stiglo 20. maja."
7 Dakle, krenulo je 26. aprila, a stiglo 20. maja; je l' tako?
8 O: Da, to je ono što stoji i u izvještaju.
9 OPTUŽENI: Hvala.
10 Može li srpska strana 5, engleska ostaje 7.
11 G. KARADŽIĆ:
12 P: Vidite sastav kriznog štaba. To su, dakle, sve zvaničnici,
13 predstavnici vlasti, predsjednik opštine, zamjenik predsjednika, komandant
14 Teritorijalne odbrane.
15 A pod tačkom 9:
16 "Radulović Milan, zadužen za ratne zločine i štete."
17 A jeste li znali, jeste li uključili da je ra... krizni štab zadužio
18 posebnog referenta za ratne zločine?
19 O: Vidim to tu. Znam da su općine dobile nalog da se istražuju ratni
20 zločini protiv Srba, ali ovdje nema naznake nacionalnog kriterija za počinitelje
21 ili žrtve ratnih zločina.
22 P: A gde ste našli da je... da je istraživano samo protiv Srba? Da li Vi
23
24
25
26
27
28
29
30

1 mešate Dokumentacioni centar za zločine počinjene u Federaciji, pod kontrolom
2 Muslimana, ili sa... sa redovnom aktivnošću, istražnom aktivnošću policijskih
3 snaga na istraživanju bilo kog zločina?

4 O: Ne. Na pameti su mi bila uputstva članice Predsjedništva Biljane
5 Plavšić da se istražuje i dokumentira ratne zločine protiv Srba.

6 P: Sad ćemo to da nađemo. Gospođo Hanson, da li Vi prihvatate da srpska
7 policija nije mogla istraživati zločine na teritoriji koji su pod kontrolom
8 muslimanske vojske?

9 O: Da.

10 P: Da li znate da je za tu svrhu formiran Dokumentacioni centar, na čelu
11 sa književnikom, a ne pravnikom ili kriminologom, sa književnikom Miroslavom
12 Toholjem, da dokumentuje ono što policija ne može da istraži?

13 O: Čula sam za Dokumentacijski centar i Miroslava Toholja. No što je
14 bila nadležnost tog centra i da li je i što policija mogla obavljati, to je
15 nešto na što Vam ne mogu odgovoriti. Nemam osnova za to.

16 OPTUŽENI: Molim da kratko dobijemo 1D3585.

17 G. KARADŽIĆ:

18 P: I gospođo Hanson, očekuje se od nas i od Vas, od svakoga ko se bavi
19 ovom krivično-pravnom stvari, precizno da utvrdimo: Dokumentacioni centar za
20 dokumentovanje zločina na tuđoj teritoriji nije isto što i redovni rad policije
21 na svojoj teritoriji; je l' tako?

22 O: Oprostite, ne znam dovoljno o Dokumentacijskom centru da bih mogla
23 odgovoriti na to.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pa centar, na čijem čelu je bio Toholj, bio je dokumentacioni, a ne
2 istražni centar; je l' tako?

3 O: Oprostite, ne znam dovoljno o centru da odgovaram na pitanja o njemu.

4 P: Hvala. Pogledajte, molim Vas, 2. pasus ovde. Ovo je, slažete li se,
5 uputstvo od centra... zapravo Ministarstva unutrašnjih poslova Srpske Republike
6 Bosne i Hercegovine, poslano centrima Banja Luka, Bijeljina, Doboj, Sarajevo i
7 Trebinje? Drugi pasus kaže:

8 "Upitnik bi se popunjavao u centrima službi bezbjednosti za sva lica,
9 bez obzira ko su i koje su nacionalnosti (Muslimani, Hrvati, Srbi ili drugi),
10 protiv kojih se podnose krivične prijave zbog osnovane sumnje da su počinili
11 navedena krivična djela."

12 Ovo je, dakle, instrukcija o dokumentovanju i istraživanju krivičnih
13 djela ratnih zločina, vidi se u 1. pasusu, a ovde u 2. pasusu kaže "bez
14 razlike". Zašto niste uzeli ovo u obzir, nego i dalje tvrdite da su Srbi
15 istraživali samo zločine protiv Srba?

16 O: Ovo se ne nalazi u mom izvještaju zato jer se to ne tiče kriznih
17 štabova. Nisam u svome izvještaju rekla, koliko se sjećam... Odnosno uopće nisam
18 ulazila u pitanje policijskih istraga ratnih zločina ili zločina. To nije bilo u
19 okviru mog izvještaja.

20 P: Ali, gospođo, Vi ste sad naveli, i to pogrešno, gospođu Plavšić.
21 Gospođa Plavšić traži da se dokumentuje, a ovde policija traži da se istražuje,
22 bez obzira na veru i naciju. I Vi birate ono što... i čak da iskrivite ono što
23 bi, po Vašem mišljenju, podržalo srpsku krivicu.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja nemam nikakvu teoriju o srpskoj krivnji. Optuženi su pojedinci, a
2 ne narodi. Ja sam govorila o vođstvu bosanskih Srba. Ne volim da me se optužuje
3 da krivim sve Srbe.

4 Da, slažem se, u ovom dokumentu stoji da se "treba istraživati sve
5 zločine, bez obzira na nacionalnost". No vjerujem da postoji dokument Biljane
6 Plavšić, iako ga nisam uključila u izvještaj, zato što se ne tiče direktno
7 kriznih štabova, no možda će isplivati ovdje tokom suđenja u nekom drugom
8 kontekstu. Uglavnom, ja nisam govorila o ovom dokumentu kada sam govorila o
9 onome Biljane Plavšić.

10 OPTUŽENI: Hvala.

11 Može li da se usvoji ovaj dokument?

12 Nemam vremena da Vas pitam da li je ovaj ministar deo vođstva bosanskih
13 Srba.

14 G. KARADŽIĆ:

15 P: Je li ovaj ministar deo vođstva bosanskih Srba, ministar Mićo
16 Stanišić?

17 O: Da.

18 OPTUŽENI: Hvala.

19 Može da se usvoji?

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pretpostavljam da je prethodni dokument
21 o Bosanskom Novom već uvršten.

22 OPTUŽENI: Vraćamo se na njega.

23 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To je bio P2632, ako sam u pravu.

24 No ovo ćemo uvrstiti kao drugi dokazni predmet Obrane.

25

26

27

28

29

30

1 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to D1360, časni Sude.

2 G. KARADŽIĆ:

3 P: Ako je ovaj dokument usvojen, onda ću da Vas pitam, gospođo: da li
4 Vam je ovaj dokument poznat i da li se slažete da ovde krizni štab - recimo na
5 srpska stranica 6, a engleska 9 - kaže da naredbe njegove nisu ispoštovane i da
6 je došlo do potpunog... došlo do pravog haosa? Znači, na prelazu između stranice
7 8 i 9 engleski, a 5 i 6 srpski.

8 Molim da se vrati ovaj dokument, 65ter 6733 i da proverimo da li je
9 usvojen.

10 Usvojen je, izgleda.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] 6733.

12 OPTUŽENI: Ne, ne. P2632, onaj prethodni, za Bosanski Novi. Da. Može li
13 sada... Znači srpska stranica 5, engleska 8. Stranica 5, engleska stranica 8.

14 G. KARADŽIĆ:

15 P: Ovde govori o krizi, o problemima u dolini reke Japre. Rejonski štab
16 Teritorijalne odbrane Agića, Rujišta i Kršlja, dakle muslimanskih mesta,
17 jednostavno su se oglušila o napore zvanične politike organa vlasti i počela da
18 samostalno rešavaju stvari.

19 Zatim je došlo do sukoba i do protjerivanja muslimanskog stanovništva iz
20 jednog sela u dru... iz nekih sela u druga sela. I...

21 "Krizni štab je izdao energič... energično redovao... reagovao i
22 Opštinskom štabu TO izdao naredbu da hitno stavi pod kontrolu sve svoje
23 pripadnike i jedinice," i tako dalje.

24 I na kraju ove... ovog pasusa kaže: "Naredba nije ispoštovana." A na
25 stranici 6 srpski, engleska 9:

26 "Već je došlo do pravog haosa."

27

28

29

30

1 Gospođo Hanson, Vi u svojoj futnoti /sic/ 169 ova zbivanja u Bosanskom
2 Novom karakterišete kao etničko čišćenje pod rukovodstvom kriznog štaba, a imate
3 dokaz da krizni štab upozorava na haos i nare... izdaje potpuno suprotne
4 naredbe, suprotne ovome što Vi sugerišete. Fusnota 169, a pasus je, ja mislim,
5 99... paragraf 99 Vašeg izvještaja. Vi to kažete:

6 [simultani prevod] "Primjeri kriznih štabova koji su u stvari
7 uspostavljali politiku /?prisilnog iseljavanja uključuju:"/

8 I onda kažete Bosanski Novi govori o... Blagaju i Japra valley i tako
9 dalje.

10 Dakle, Vi ovaj haos pripisujete svesnom i namernom kontrolisanom procesu
11 pod rukovodstvom kriznog štaba, je l' tako?

12 O: Pismo predsjednika Radomira Pašića, predsjedniku... predsjednika
13 kriznog štaba, stanovništvu doline Japre kaže sljedeće: "Ako se Vi ne iselite,
14 ne možemo Vam garantirati sigurnost," što je prouzročilo da su mnogi ljudi
15 otišli zato što su općinske vlasti odbile garantirati njihovu sigurnost ili to
16 nisu mogle. No treba uzeti u obzir da su u isto vrijeme ljudi držani na
17 stadionu, da se razgovaralo s UNPROFOR-om i drugima da se pomogne Muslimanima iz
18 Novog i morate razumjeti da je izvještaj poput ovoga uključio ono što je
19 usvojila skupština općine kada je krizni štab završio svoj posao. To uključuje
20 premještanje krivnje na te izvještaje, gdje se kaže: "Zločini su se događali,
21 ali to nije bilo do nas, stvari su bile van kontrole." To možda i jest bilo
22 tačno, a možda i nije. No sve je to dio cjeline, konteksta. Ali ovdje, da. Pašić

23
24
25
26
27
28
29
30

1 kaže: "To nije bilo u našoj kontroli." Ali isto tako, je zaprijetio Muslimanima
2 da ako ne odu, ne može garantirati njihovu sigurnost. Da li je to bilo prisilno
3 ili dobrovoljno ovisi o tome kako gledate na kontekst. Ne vjerujem baš sasvim
4 terminologiji ovakvih izvještaja kada se pokušava krivnju svaliti drugdje.
5 Ovakvu vrstu jezika vidim u puno dokumenata. I kada sam se bavila dokumentima
6 koje su sačinjavali krizni štabovi, usredotočila sam se na ono što su pisali i
7 gdje su govorili da mogu, ali često puta to nije bilo baš vjerodostojno.

8 P: A uz svo poštovanje, gospođo Hanson, Vaš zadatak je bio da Veću
9 predočite sve fakte, a da veće odluči da li da veruje ili da ne veruje. Je li
10 tako?

11 O: Sve činjenice? Ne. Vijeće će čuti više o tome kakve se točke
12 optužnice tiču Bosanskog Broda /?Novog/ jer nisam upoznata sa trenutnim stanjem
13 optužnice, no pretpostavljam da će čuti i od drugih ljudi o tome što se događalo
14 u Bosanskom Novom. Moj je posao bio predočiti dokumente, a ne cijelu priču koja
15 ne postoji u dokumentima kriznog štaba ili onovremenim dokumentima. Ja ne smijem
16 prezentirati materijal izvan dokumenata.

17 P: Gospođo, opet bismo se vrteli oko toga. I u okviru toga što ste Vi
18 opisali, da predočite dokumente, Vi niste predočili dokumente. Vi niste uzeli u
19 obzir da haos građanskog rata i napore Kriznog štaba Bosanskog Novog da uvede
20 red i da spasi mir, nego ste predstavili i ka... okarakterisali, već presudili
21 da je Krizni štab Bosanskog Novog kont... u kontrolisanoj situaciji rukovodio

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 progo...progonom bosanskih Muslimana. A to, gospođo, uz Vaš... Vašu selekciju
2 dokumenata kojima ćete verovati i kojima nećete verovati, nije Vaš posao. Je l'
3 tako?

4 O: Dio mog posla, kao analitičara, jest ne uzimati svaki dokument na
5 osnovu onog što se on... što se čini da on pokazuje. Ja sam citirala ovaj
6 dokument, pročitala sam ga. No treba imati na umu da je krizni štab imao snage i
7 sposobnosti da obezbijedi konvoj ljudi koji su napuštali općinu, a istovremeno
8 čini se da nisu imali mogućnost zaštititi ih unutar općine. Zbog toga nisam
9 vjerovala u to opravdanje koje oni navode u izvještaju.

10 U mom prethodnom izvještaju navode se i svi dokumenti na koje sam se
11 oslanjala i koji su predati Sudu i rado... drago mi je što mogu imati najveći
12 broj mogućih dokumenata, koji je ujedno i na raspolaganju Vijeću. Proces se
13 promijenio upravo zato što je bilo puno dokumenata. Što više dokumenata može
14 biti pred Vijeće, oni mogu bolje zaključke izvući o tome. No isto tako, htjela
15 bih skrenuti pozornost na sljedeće, a to je da izvještaj počinje time što se
16 govori da je formiran krizni štab na osnovu uputstava Glavnog odbora SDS-a.
17 Dakle, oslanjam se u iščitavanje dokumenta, više na ono što oni kažu da su
18 učinili, nego na slaganje motiva.

19 Kada se pozivam na neke dokumente koje je sačinio krizni štab, puno toga
20 tamo je u stilu "krivimo druge, štitimo sebe". To su dokumenti koji su vrijedili
21 za cijelu općinu, u kojima se raspravlja na skupštini općine. I mislim da krizni
22 štabovi obično nisu govorili "sve smo to učinili", odnosno nisu navodili sve što
23 su činili i ne objašnjavaju uvijek zbog čega su učinili što jesu.

24 Nadam se da će Vijeće čuti više svjedočenja o zbivanjima u Bosanskom
25 Novom i da će onda to moći staviti u kontekst.

26

27

28

29

30

1 P: Hoćete da kažete da ruk... da krizni štabovi dezinformišu
2 rukovodstvo; je li?

3 O: Kada podnose izvještaje skupštinama općina ili u vlastitim
4 zapisnicima, mislim da su birali riječi da sebe prikažu u najljepšem mogućem
5 svjetlu.

6 OPTUŽENI: Ekselencije, vidim kol'ko je sati. Mogu li da dobijem bar pola
7 sata još, pošto smo nešto izgubili? Ima još... Bar pola sata će ispraviti ovu...
8 ovaj... ovu provaliju između mojih potreba i onoga što smo uspjeli... što sam
9 uspeo. Ako završim i pre pola sata, ja ću završiti.

10 [Sudije većaju]

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] S obzirom da danas nije potrošeno
12 vrijeme i dok god se budete držali relevantnih pitanja, imate to vrijeme.

13 Idemo na pauzu od pola sata.

14 ... Početak pauze u 10.31h

15 ... Sednica nastavljena u 11.00h

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molimo ustanite.

17 Izvolite sestti.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Karadžiću, izvolite.

19 OPTUŽENI: Hvala.

20 Možemo li dobiti sada 65ter 5915? Trebalo bi da ima prevod jer je to
21 tužilački /sic/ broj.

22 G. KARADŽIĆ:

23 P: Ali i Vi govorite srpski, a i hrvatski. Slažete li se da ovde
24 predsjednik Republike Hrvatske, predsjednik Tuđman, odluku... donosi odluku o
25 kriznim štabovima 27. avgusta 1991. godine? Pa u članu 1 kaže: "Radi usklađenog
26
27
28
29
30

1 djelovanja izvršnih i upravnih tijela državne vlasti u Republici, te privremenih
2 /sic/ i društvenih djelatnosti u uvjetima neposredne ugroženosti neovisnosti..."

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Vi jednostavno čitate prebrzo, a nema
4 prevedenog materijala. Molimo Vas da usporite i da ponovite.

5 OPTUŽENI: Hvala.

6 Dakle, "Odluka o kriznim štabovima" donesena 27. kolovoza, to jest
7 avgusta, 1991. godine:

8 "Vlada Republike Hrvatske, suglasno svojim ustavnim obavezama i
9 ovlastima, dužna je osigurati jedinstveno i usklađeno djelovanje izvršnih i
10 upravnih tijela državne vlasti u Republici, te privrednih i društvenih
11 djelatnosti u uvjetima neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti
12 Republike ili ratnog stanja, kao i pozadinsku podršku i svu ostalu pomoć
13 zapovjedništvima i jedinicama Oružanih snaga. U tu svrhu, osniva se Krizni štab
14 Vlade Republike Hrvatske i općinski krizni štabovi kao koordinativna tijela."

15 G. KARADŽIĆ:

16 P: Slažete li se da to piše ovako?

17 O: Da.

18 P: Molim Vas, da ne čitam sve, slažete li se da drugi pasus tačke...

19 člana 2 govori da su, po položaju, članovi Kriznog štaba Vlade... po položaju...

20 članovi po položaju... po položajima koje zauzimaju; je l' tako?

21 I kaže poslednja rečenica 2. člana:

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Vlada Republike Hrvatske može imenovati još do tri člana kriznog
2 štaba," dakle koji nisu po položaju.
3 Je l' tako?
4 O: Da, tu tako stoji.
5 P: Hvala. Hvala. Da li u članu 3 kaže:
6 "U općinama u kojima lokalna tijela vlasti redovno obavljaju svoje
7 zadaće i lojalna su Republici Hrvatskoj, predsjednik općinskog kriznog štaba je
8 predsjednik izvršnog vijeća skupštine općine, a članovi su voditelji općinskih
9 uprava," i tako dalje. "Predsjednik skupštine općine sudjeluje u radu..." i tako
10 dalje.

11 Slažete li se da on ne može da formira krizne štabove u općinama koje
12 nisu lojalne republici, nego samo u općinama koje slušaju vlast? Je l' tako?

13 O: Tačno. Slažem se.

14 P: U članu 4 govori:

15 "Radi koordinacije rada i djelovanja općinskih kriznih štabova, Vlada
16 Republike Hrvatske može osnovati krizni štab za područje više općina ili
17 imenovati svojeg povjerenika za područje viših /sic/ općina."

18 Da li se slažete da i oni imaju instituciju, odnosno da imaju pojavu
19 povjerenika koji će prenositi od Vlade instru... koji će pomagati opštinama da

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 koordinišu svoje aktivnosti?

2 O: Da.

3 P: I sama opština, kaže, može imenovati povjerenika za područje pojedine
4 mjesne zajednice, naselja i tako dalje i tako dalje. Da li je ovo... Dakle,
5 slažete li se da je krizni štab pre forma rada postojećih vlasti, nego neko novo
6 telo?

7 O: Pa, nije mi dovoljno poznat hrvatski zakon da bih mogla da tako nešto
8 zaključim. Vidim da se ovde poziva na izvršni odbor skupštine, koji može da
9 formira krizni štab ili imenuje... to jest, poverenik se odnosi samo na lokalne
10 nivoe. A to je različito od modela koji sam videla u opštinama bosanskih Srba,
11 tako da u stvari ne želim da izvlačim neke zaključke a da prethodno ne proučim
12 hrvatsko zakonodavstvo nešto bolje.

13 P: A vidite u članu... Molim Vas pročitajte član 5, kaže:

14 "Stupanjem na snagu ove odluke, prestaje važiti odluka o osnivanju i
15 djelatnosti kriznih štabova u Republici Hrvatskoj od 29. srpnja, to jest jula,
16 kao i sve odluka o osnivanju i imenovanju članova kriznih štabova koje su
17 donesene na temelju te odluke, uključujući i Odluku o osnivanju i imenovanju
18 kriznih štabova od 17. srpnja."

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Karadžiću, mi možemo svi da
20 pročitamo ovaj dokument kasnije, kada on bude preveden. Kakvo je Vaše pitanje u
21 odnosu na ovaj dokument?

22 G. KARADŽIĆ:

23 P: Moje pitanje je: gospođo Hanson, da li sada konačno Vašu natuknicu iz
24 futnote da su postojali i drugde krizni štabovi, možemo vratiti u glavni deo
25 Vašeg izvještaja, i to sa činje... podvlačeći činjenicu da su postojali i da su

26

27

28

29

30

1 postojali znatno ranije nego srpski krizni štabovi?

2 O: Ovo je datirano iz avgusta. Da. Da sam ja bila svesna toga da dok sam
3 pisala izveštaj koliko će nesrpski krizni štabovi biti bitni onima koji čitaju
4 moj izveštaj o kriznim štabovima bosanskih Srba, ja bih proširila taj deo da
5 jasnije iznesem da smo čuli za krizne štabove u Hrvatskoj 1991., da smo videli
6 krizne štabove i na strani bosanskih Hrvata i Bosanske vlade. I mogu da vidim da
7 jednostavno nisam dovoljno ili nisam puno pažnje tome posvetila u svom izveštaju
8 o kriznim štabovima bosanskih Srba.

9 P: Hvala. Ali uz svo poštovanje, gospođo Hanson, krizni štabovi koji
10 su... koje je muslimanska strana formirala u januaru 1991., mesec dana nakon
11 naših izbora, nisu štabovi Bosanske vlade, nego štabovi muslimanske zajednice. A
12 krizni štab bosanskog Predsjedništva je formiran polovinom septembra 1991.
13 godine. Ali u svakom slučaju, svi oni su imali krizne štabove daleko pre nego
14 što su Srbi formirali krizne štabove, je li to tačno?

15 O: Ne. Ja sam preslušala presretnuti razgovor iz juna 1991., u kome Vi
16 kažete da već postoji krizni štab SDS-a. Nije u mom izveštaju zato što se ne
17 radi o opštinskom kriznom štabu, ali sam čula za srpski krizni štab SDS-a u leto
18 1991. godine.

19 P: A ja u tom razgovoru umirujem nekog ko vrši pritisak da... da se
20 formira krizni štab. A da li je postojao krizni štab tada kad sam ja rekao da
21 postoji?

22 O: Na koji se vremenski period pozivate u pitanju, molim Vas?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Celu 1991. Da li je postojao u julu, u leto 1991? Da li je postojao
2 krizni štab kad sam ja rekao da postoji krizni štab?

3 O: Kao što sam rekla, imam samo Vašu reč iz tog presretnutog razgovora i
4 to je jedina indikacija koju imam da je na... postojao krizni štab na
5 republičkom nivou SDS-a u leto 1991. Nemam druge dokumente u vezi toga.

6 P: A dobro, znate li da su lju... ljudi na terenu u opštinama formirali
7 krizne štabove kad god su osjetili da imaju krizu i pre i mimo instrukcija od
8 19. decembra 1991?

9 O: Kao što kažem u svom izveštaju, ja jesam čula da se govori o *ad hoc*
10 kriznim štabovima koji su formirani pre rata. Videla sam da se pominju i krizni
11 štabovi za prihvatanje izbeglica u Bosanskom Petrovcu, ja mislim, u leto 1991.
12 godine. Radi se o izbeglicama koje su pristizale iz Hrvatske. Tako da sam čula
13 da se taj izraz koristi, ali ne kao organ opštinske vlade, već jednostavno
14 koordinaciono telo koje se bavi određenim pitanjem ili lokalnom krizom.

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođo Sutherland, da li mi imamo taj
16 65ter ili broj dokaznog predmeta tog presretnutog razgovora koji je svedokinja
17 pomenula?

18 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Pa, upravo pokušavam da vidim tačno o
19 čemu se radi, časni Sude.

20 Možda gospođa Hanson može da mi kaže ko su bili govornici tu, ako se
21 seća.

22 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ime drugog govornika je Zoran. Bojim se
23 da je samo to poznato, Zoran. Mislim da je razgovor iz juna 1991. godine.

24

25

26

27

28

29

30

1 Ako mogu da objasnim, časni Sude. Ja sam slušala presretnute razgovore
2 gde se pojavljivao "krizni štab", tako da ne znam da li se to nalazi na spisku
3 dokaznih predmeta ili ne. Ja sam sama radila pretrage.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Zahvaljujem.

5 Gospodine Karadžiću, izvolite.

6 OPTUŽENI: Može li da se usvoji ovaj prethodni dokument?

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvolite. Dokument se obeležava dok se
8 ne dobije prevod.

9 SEKRETAR: [simultani prevod] to će biti MFI D1361, časni Sude.

10 OPTUŽENI: 65... Molim 65ter 594. Samo na engleskom, jer je na srpskom
11 rukopisno. Strana 11.

12 A u prethodnom odgovoru, odnosno pitanju instrukcije iz decembra 1991;
13 strana 43, red 23. Instrukcija iz decembra 1991. Decembar je ispao.

14 G. KARADŽIĆ:

15 P: Molim pogledajmo 3. tačku. Prvo pogledajmo ovo. Kaže:

16 "Sjednica sa..."

17 [simultani prevod] "Beleške sa 2. sednice Opštinskog odbora SDS-a u
18 Bratuncu održanog 25. oktobra 1991. godine."

19 Možemo li dobiti sledeću sednicu... sledeću stranicu?

20 A tačka 3:

21 [simultani prevod] "Naimenovanje Kriznog štaba opštine Bratunac, radi
22 sprovođenja mera zaštite srpskog naroda."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li se slažete da su ovi ljudi u Bratuncu po svom nahodaenju, i pre i
2 bez instrukcija od decembra 1991. godine, formirali krizni štab?

3 O: Ovo je očigledno pre instrukcije iz 19. decembra 1991. godine. Ali
4 ako pogledamo tačku 1, tu se govori o informacijama Glavnog odbora SDS-a.

5 Ako se vratimo na prethodnu stranicu:

6 "Informacije o gledištima SDS BiH i gledištima i zaključcima
7 novoizabrane Srpske Skupštine BiH."

8 U mom izveštaju, ja krizni štab vezujem sa deklaracijom ili proglašenjem
9 vanrednog stanja u stranci, koju je gospodin Karadžić saopštio 18. oktobra. Ako
10 je to ista stvar... Molim da pogledamo dokument, da vidimo datum. Da, ja
11 pominjem dokument od 19. oktobra, gde SDS obaveštava rukovodstvo Opštinskog
12 odbora SDS-a u Bratuncu o politici i instrukcijama proširene sednice Glavnog
13 odbora SDS-a održana veče pre toga u Sarajevu.

14 "Članstvo opštinskog kriznog štaba", tu se govori o formiranju SDS
15 kriznog štaba u septembru, tako da dan posle toga proglašeno je vanredno stanje.
16 Deronjić se vraća i kaže: "Dobili smo uputstva od rukovodstva SDS-a da se... i
17 da treba da se formira krizni štab." Ja to vezujem sa vanrednim stanjem u
18 stranci.

19 I slažem se da je formirano po osnovu sopstvene inicijative pre
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 instrukcija od 19. decembra, ali ne kažem da se radi o potpuno samostalnoj
2 odluci. Izričita uputstva su uputstva i smernice od partijskog centra i ja na
3 osnovu toga smatram da se ne radi o potpuno samostalnoj inicijativi. Možda su
4 oni bili uradili to preuranjeno, možda su već čuli za izraz "krizni štab",
5 formiranje kriznog štaba, imajući u vidu da se za stranku smatralo da je u
6 vanrednom stanju, ali mislim da oni jednostavno su smatrali da slede partijske
7 smernice u to vreme.

8 Isto tako, vidim da u istom periodu, u Bosanskom Petrovcu krajem
9 oktobra, SDS ima krizni štab, a da skupština, pošto je još uvek bila etničk...
10 višeeetničko telo, odbacuje i nije to prihvatila. Mislim da je bilo govora o
11 kriznom štabu ili proglašavanju vanrednog stanja, a da je to možda dovelo do
12 toga da ljudi koriste taj izraz "krizni štab". Ne vidim pismene instrukcije iz
13 tog perioda iz centra stranke o nekom kriznom štabu.

14 OPTUŽENI: Hvala.

15 Ovo je usvojen dokument.

16 Možemo li dobiti 1D3594?

17 G. KARADŽIĆ:

18 P: Sad bih molio da brzo prođemo kroz nekoliko dokumenata i da najbolje
19 iskoristimo ovo što nam je ostalo.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dokazni... prethodni dokazni predmet je
21 nosio broj P2597, Bosanski Petrovac.

22 G. KARADŽIĆ: Hvala.

23 P: Da li se slažete da je ovo 16. siječnja, odnosno januara, 1992.
24 godine, "Zaključci Predsjedništva HDZ-a Bosne i Hercegovine"?

25

26

27

28

29

30

1 Pa možemo okrenuti drugu stranu, i jednu i drugu, i englesku i sr... i
2 hrvatsku, da ne kažem "srpsku".

3 A Vašoj pažnji i učes... pažnji učesnika preporučujem tačke 7 i 8:

4 "Krizni štabovi HDZ-a na svim razinama moraju hitno raditi..." i tako
5 dalje.

6 Da li ste znali za ovaj dokument? I ovo je potpisao predsjednik HDZ-a
7 Bosne i Hercegovine Stjepan Kljujić, član Predsjedništva, zajedničkog
8 Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Je li tako?

9 O: Tako je, potpisao ga je Kljujić, koji je bio član zajedničkog
10 Predsjedništva. Nije mi bio poznat ovaj izveštaj, to jest nije mi bio poznat
11 ovaj dokument kada sam pisala ovaj izveštaj, ali sam od tada imala prilike da
12 vidim dokument. Ali mislim da on ne menja moje odluke /zaključke/ u vezi
13 opštinskih kriznih štabova bosanskih Srba.

14 P: A da li ste našli neki dokument koji bi... kojim bi upravljali
15 terenom gospođa Plavšić ili profesor...profesorka Plavšić ili profesor Koljević,
16 kao članovi zajedničkog Predsjedništva?

17 O: Izvinjavam se, ne znam šta mislite kad kažete "upravljali terenom ili
18 teritorijom", ali nisam videla ekvivalent ovog dokumenta od strane Plavšićke ili
19 Koljevića.

20 OPTUŽENI: Hvala.

21 Može da se usvoji? Upravo sam to mislio, ekvivalent. Vi ste to dobro
22 shvatili. Hvala.

23 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dokument se usvaja.

24 SEKRETAR: [simultani prevod] Časni Sude, to će biti dokazni predmet
25 D1362.

26 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Karadžiću, imate pet minuta.

27

28

29

30

1 Juče smo se bavili hrvatskim kriznim štabom, a to je nešto o čemu se
2 govori u fusnoti broj 5 svedoka. Nastavite.

3 G. KARADŽIĆ: Hvala.

4 P: Onda moram da s... da preskočim mnoge stvari i da se... da Vas pitam:
5 Vi ste... ovde ste danas u svojstvu eksperta svedoka; je l' tako? Ovih dana ovde
6 svedočite kao ekspert svedok; je l' tako?

7 O: Da.

8 P: Da li ste još uvek u radnom odnosu, odnosno da li ste još uvek
9 afileirani sa Tužilaštvom?

10 O: Jesam, da.

11 P: Hvala. Vi ste u... U kom svojstvu ste afileirani u Tužilaštvu? Kao
12 istraživač, rekli ste, a ne kao istražitelj, je l'?

13 O: Da, ime mog radnog mesta je "referent-istraživač".

14 P: Danas kad završite sa svedočenjem, Vi ćete ponovo postati istraživač;
15 je l' tako?

16 O: Pa, nadam se da ću imati kratku pauzu, ali da, ponovo to počinjem da
17 radim u ponedeljak.

18 P: Hvala. I u tom svom poslu ćete pokušati da pomognete Tužilaštvu da
19 osnaži svoj slučaj protiv mene, je l' tako?

20 O: Ja ću pokušati da pomognem Tužilaštvu da poboljša svoju teoriju
21 predmeta, a to uključuje i bolje razumevanje, ako je potrebno, svih strana svih
22 pitanja. Ali da, ja ću se vratiti na posao i raditi kao pomoć Tužilaštvu.

23 P: Ovde ste izjavili, takođe, da ste isto tako uradili i u slučaju
24 *Krajišnik*. Do svedočenja, bili ste istraživač i podržavali... prikupljali
25 dokumente koji podržavaju *the Prosecution case*. Potom ste se pretvorili u

26

27

28

29

30

1 nepristrasnog eksperta svjedoka i to ste bili sve dok se nije završilo Vaše
2 svedočenje, a onda ste se ponovo pretvorili u istraživača i saradnika, odnosno
3 integralni deo Tužilaštva; je l' tako? To ste rekli na stranici p... na stranici
4 transkripta 14721, od 1. reda. Možemo to potražiti.

5 O: Ako smatrate da je potrebno. Ali ja se slažem s tim što ste rekli,
6 tako da nema potrebe, što se mene tiče, da to tražite u transkriptu.

7 P: Hvala. Imate li teškoća, gospođo Hanson, da se... da se pretvorite iz
8 saradnika Tužilaštva u nepristrasnog eksperta, pa onda ponovo nazad?

9 O: Pa, to zahteva određenu intelektualnu disciplinu, kako bi se
10 razdvojile te uloge. Ali moj izveštaj, moj rad se zasniva na dokumentima, a ja
11 imam vere i ubeđena sam da dokumenti pokazuju ono što ja govorim. Trudim se da
12 isključujem druge izvore kada svedočim i kada pišem izveštaj.

13 P: A ako Vam ja kažem, gospođo Hanson, da je gospodin Krajišnik optu...
14 osuđen samo za jednu tačku, progon muslimanskog stanovništva, i da se to bazira
15 u velikoj meri na Vašim izveštajima, ako Vam kažem da je on potpuno nevin čovek,
16 a ja to znam, kako ćete se Vi osećati?

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ne, to je bio jedan neprikladan
18 komentar.

19 Pretpostavljam da ste ovim završili svoje unakrsno ispitivanje,
20 gospodine Karadžiću?

21 OPTUŽENI: Pa, ja nisam komentarisao. Pitao sam gospođu Hanson da li
22 oseća odgovornost za osuđivanje nevinog čoveka na osnovu ovako selektivnog rada.

23 Dobro. Povlačim pitanje.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA MORRISON: [simultani prevod] Doktore Karadžiću, ovo je očit
2 komentar, vrlo loše prikriven komentar, odnosno pitanje. I Vi i mi znamo da je
3 to neprikladno.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] I nije bilo od pomoći.
5 Izvolite, gospođu Sutherland.

6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.
7 Časni Sude, prije nekoliko trenutaka tražili ste onaj presretnuti
8 razgovor koji je pominjala gospođa Hanson, odnosno koji je to broj po 65ter.
9 Zato bih molila da se sada prikaže 65ter 30073.

10 Dodatno ispituje gđa Sutherland:

11 [Gđa tužilac ispituje putem prevodioca]

12 P: Gospođu Hanson, ovo je presretnuti razgovor između gospodina
13 Karadžića i osobe po imenu Zoran 29.06.1991. Jeste li ovaj presretnuti razgovor
14 pominjali?

15 O: Da. Na 2. stranici Karadžić kaže:

16 "Imamo krizni štab."

17 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim ovo na uvrštavanje, odnosno da
18 to označimo u svrhu identifikacije.

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

20 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Isto to povezuje sa nekom tajnom. Kaže:
21 "Imamo krizni štab, ali ne možemo im govoriti o... ne možemo govoriti o tajnama
22 preko telefona."

23 SEKRETAR: [simultani prevod] P2713, označen u svrhu identifikacije.

24 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Dok govorimo o presretnutim
25 razgovorima, imam još jedan iz 6. mjeseca 1991.

26 Molim dokazni predmet, odnosno 65ter 30035.

27 P: Gospođu Hanson, ovo je presretnuti razgovor Radovana Karadžića i
28 Dobrice Ćosića 08.06.1991. godine. Jeste li ga pregledali?

29

30

1 O: Mislim da da, ali ne prepoznajem to ovako. Uglavnom, na prvoj
2 stranici je obično samo uvod i neobavezan razgovor.

3 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim stranicu 12 na engleskom, 8 na
4 B/H/S-u. Oprostite, stranica 8 na engleskom. U donjem desnom kutu kaže "8."

5 P: Na vrhu stranice, pogledajte molim i recite nam jeste li pregledali
6 ovaj razgovor.

7 O: Da.

8 P: A koji je značaj 6. mjeseca 1991?

9 O: Krupa i Sanski Most su već planirali uspostaviti srpske općine.

10 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim to na uvrštavanje i molim da se
11 označi u svrhu identifikacije.

12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

13 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2714, časni Sude, označen u
14 svrhu identifikacije.

15 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

16 P: Gospođu Hanson, na stranici 33 i 34 današnjeg transkripta, gospodin
17 Karadžić Vam je pokazao D1360, a to je dokument Miće Stanišića. Sjećate li se?

18 O: Da.

19 P: Vi ste rekli da ste vidjeli dokumente koji pominju samo istraživanje
20 zločina protiv srpskog stanovništva.

21 O: Da, sjećam se.

22 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim 65ter 09342 na ekran.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ovo je strogo povjerljiv dokument, depeša ministra Miće Stanišića
2 CSB-ovima Banja Luka, Bijeljina, Doboј, Sarajevo i Trebinje. Da li ste ovaj
3 dokument pregledali?

4 O: Mislim da sam i ovog vidjela, da.

5 P: U prvom paragrafu stoji... Oprostite, datum je 16.05.1992:

6 "Imajući u vidu zadatke koji proizlaze iz naredbe ministra za unutrašnje
7 poslove, broj strogo povjerljivo", taj i taj, "a u cilju praćenja borbenih
8 dejstava i redovnih djelatnosti organa za unutrašnje poslove, kao i radi
9 prikupljanja dokumentacije o zločinima nad srpskim stanovništvom (za krivično
10 gonjenje i realno informiranje domaće i svjetske javnosti), neophodno je
11 svakodnevno dostavljati telefaks izvještaje Ministarstvu unutrašnjih poslova
12 Srpske Republike Bosne i Hercegovine."

13 Sjećate li se jeste li pogledali slične dokumente ovome?

14 O: Da. Kao što sam rekla, vidjela sam i nešto od Plavšićke, sa sličnim
15 uputstvima za prikupljanje dokumentacije o zločinima nad srpskim stanovništvom.

16 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Časni Sude, nudim ovo na uvrštavanje.

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pretpostavljam da imamo cijeli prijevod
18 ovoga dovršen.

19 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Da.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Uvrštavamo.

21 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2715.

22 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospođo Hanson, gospodin Karadžić je u srijedu na kraju zasjedanja
2 pokazao dokazni predmet D01356, a to je izvještaj Općinskog odbora SDS-a u
3 Prijedoru. Sjećate li se toga? To je bio izvještaj iz 12. mjeseca 1992.

4 O: Da, da, Općinski odbor SDS-a. Sjećam se.

5 P: Dok ste gledali taj izvještaj, on je htio ukazati na to da nije
6 postojala komunikacija između prijedorskog SDS-a i republičke razine SDS-a. Na
7 stranici transkripta 14788, rekao je:

8 "Pogledali smo prije par trenutaka dnevnik."

9 Oprostite, to je bio D30156 /?D01356/, a izvještaj Općinskog odbora
10 Prijedora je D5736 /?D01357/.

11 Tamo je on rekao:

12 "Dnevnik koji smo pogledali prije par trenutaka ukazuje na situaciju da
13 nije bilo kontakta..."

14 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Oprostite.

15 P: Sjećate li se toga?

16 O: Sjećam se da je govorio o 45 dana bez komunikacije, ali se nije
17 pozivao na dokument.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Provjerite da li u transkriptu imamo sve
19 što ste pitali svjedokinju.

20 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Ponovit ću.

21 Gospodin Karadžić je na stranici 14788 rekao:

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "U dnevniku koji smo pogledali, da imamo vremena, skrenuo bih Vam pažnju
2 na mjesto gdje kaže da nisu imali kontakta 45 dana sa predstavnicima iz
3 Prijedora."

4 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Časni Sude...

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Nastavimo.

6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim 65ter broj 20...23057... 23157.

7 Časni Sude, ovo je razgovor koji je gospodin Karadžić pominjao u vezi sa
8 unosom u dnevniku i rekao je prije toga da je to bio njegov rukopis. To je bila
9 stranica 14783. Kada je se pojavio taj dokument na ekranu, rekao je:

10 "Ovo je sjednica kabineta 14.09.1992. u Bijeljini."

11 To možemo vidjeti na stranici 1.

12 Možemo li vidjeti iduću stranicu na srpskom:

13 "Ovo je očito moj rukopis i moj dnevnik."

14 I samo određen broj stranica dnevnika je u dokaznom spisu, tako da molim
15 dopuštenje da koristim i ostatak cijelog dnevnika. To je dokazni predmet
16 D2317... D23157.

17 Molim da sada pogledamo ERN R066-3937.

18 Unos za 19.10.1992. Mislim da tamo stoji sljedeće... Oprostite, časni
19 Sude, nemamo prijevod. Zatražili smo hitan prijevod dokumenta.

20 P: Uglavnom, govori se po... sastanak u Predsjedništvu sa VRS-om?

21 O: Da. Glavni štab VRS-a i Predsjedništvo.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I pominje se izvještaj iz Ženeve?
2 O: Da.
3 P: Na idućoj stranici, da li tu stoji "Predsjedništvo s Prijedorom"
4 potcrtano?
5 O: Da.
6 P: "U prvih 45 dana rata nije bilo veze s nama."
7 O: Da, to tu stoji.
8 P: "Problemi s funkcioniranjem vlade i odnosima između stranke i vlade."
9 O: Da.
10 P: Zatim: "Treba održati sjednicu skupštine.
11 Politički ciljevi u vojsci mogu biti tumačeni samo od strane pripadnika
12 SDS-a."
13 O: Da.
14 P: Po gospodinu Karadžiću, po njemu, on početak rata smješta na početak
15 4. mjeseca.
16 O: Da, kada broji mjesece rata, to je bio moj zaključak.
17 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da se ovo unese u spis i da
18 bude označeno za identifikaciju dok ne stigne prijevod.
19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Karadžiću.
20 OPTUŽENI: Molim, prvo, da budemo precizni.
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Rat u Prijedoru je počeo krajem maja, a ne u aprilu. A drugo, ja ov...
2 da li ja ovde pišem ono što ja govorim ili ono što meni govore? Kako se meni
3 mogu pripisati reči koje mi drugi... drugi traže da politička... da stra... i
4 dole predlažu...

5 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Ovo je neprikladno.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ako je nužno, Vijeće Vam može dati
7 priliku da se ovime ponovno pozabavite, ali ne smijete se uplitati u ispitivanje
8 tužiteljice.

9 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Htjela sam reći sljedeće.

10 Gospodin Karadžić ne može i imati tortu i pojesti je u isto vrijeme. On
11 je kroz cijelo svjedočenje naznačivao početak rata kao kraj 6. mjeseca. A
12 imamo... a i ako imamo takav neki dokument, onda će on govoriti: pa to je tri
13 mjeseca kasnije, ovo što se događa u Kotor Varoši. U stvari, svi znaju da je rat
14 izbio u Kotor Varoši 11.06. Dakle, ne može jednog časa govoriti "to je tri
15 mjeseca, u vezi s Kotor Varošom, a u Prijedoru je nešto drugo". Mi računamo 45
16 dana od kraja 5. mjeseca.

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To ovisi.

18 U svakom slučaju, pod kojim brojem je uvršten ovaj dnevnik?

19 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] To je broj D101356 /?D01356/, odluka
20 kabineta od 14.09.1992.

21 No ovaj dokument je pisan rukom, to je dnevnik i puno je duži te pokriva
22 dulje razdoblje 1992. godine. Zato sam mislila da je bolje da imamo novi broj
23 dokaznog predmeta za cijeli.

24 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

25

26

27

28

29

30

1 OPTUŽENI: Da... a da li mogu zamoliti madam Sutherland da predstavi Veću
2 celu stranicu, ceo ovaj... sve ovo što je napisano tu?

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Označavamo to u svrhu identifikacije,
4 dok ne stigne prijevod.

5 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2716, u svrhu identifikacije.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvolite nastavite, gospođu Sutherland.

7 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

8 P: Gospođu Hanson, nakratko bih se vratila na isječke za 26.04.1992.

9 U Vašem glavnom ispitivanju ja sam Vam pokazala D1... odnosno D407, jer
10 to je bio dokument koji smo /?vidjeli/ u ovom predmetu. To je bila stranica
11 transkripta 14529. No tokom unakrsnog ispitivanja, gospodin Karadžić je pokazao
12 dokazni predmet i D407, kao ja, i to je bilo na stranici 14774 i 14775. Tada ste
13 rekli da je ovo na latinici, a da je on koristio ćirilicu. Sjećate li se?

14 O: Da.

15 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Kao prvo, molila bih da na ekranu
16 vidimo D407.

17 P: To je bio dokument koji smo Vam pokazali i ja i gospodin Karadžić?

18 O: Da.

19 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim sada 65ter 00783.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ovo je... Je li to dokument koji ste pominjali u svome izvještaju?

2 O: Da. Mislim da sam se ovom verzijom koristila i s ovom sam upoznata,
3 no vidjela sam i latinični. No ovom sam se verzijom koristila.

4 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da se ovo uvrsti u dokazni
5 predmet. To je 65ter 00783.

6 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2717.

7 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pređemo na drugu stranicu
8 B/H/S i engleske verzije.

9 P: Vidimo da postoji potpis i da je datum 26. april.

10 O: Tako je.

11 P: Gospođo Hanson, tokom unakrsnog ispitivanja pitali su Vas o Agenciji
12 za preseljenje. To je na stranici transkripta 14640 do 14642. Gospodin Karadžić
13 Vam je pokazao dokazni predmet D01308. To je odluka Kriznog štaba ARK-a, koju je
14 potpisao Brđanin 26. maja 1992., gde se kaže da će biti "odmah osnovana Agencija
15 koja će raditi na problemu preseljenja stanovništva".

16 Gospodin Karadžić je rekao:

17 "Da li ste na to mislili? Da li ste mislili da ovakve agencije kada ste
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 rekli da su krizni štabovi nadgledali uklanjanje nesrba?"

2 Vi ste odgovorili:

3 "Ono što vidim u velikom broju opština je institucija koja ima različita
4 imena, Agencija za razmenu nekretnina, Agencija za kretanje stanovništva i tako
5 dalje."

6 I onda je gospodin Karadžić rekao:

7 "Da, ali Vi to tumačite na osnovu ovoga, ali to nije urađeno. To nije
8 sprovedeno."

9 Da li sećate toga?

10 O: Da.

11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo 65ter 054895
12 /?05485/ na ekranu.

13 P: Ovo je odluka od 12. jula 1992. godine ARK Kriznog štaba za osnivanje
14 Agencije za preseljenje stanovništva i razvijanju materijalnih dobara... i
15 razmjenu materijalnih dobara za Autonomnu regiju Krajina. Da li ste mislili na
16 ovaj dokument?

17 O: Ja sam govorila o takvim agencijama na opštinskom nivou, kao i na
18 ovakvu na regionalnom nivou. Ali da, znala sam da ta tačka iz zaključaka ARK-a
19 jeste bila sprovedena i to je dokaz kada sam govorila o sprovođenju.

20 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Želim da se dokument uvrsti u spis.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

22 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet P2718.

23 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo 65ter 05484.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ovo je odluka ARK Kriznog štaba od 12. juna 1992. godine o imenovanju
2 profesora Miloša Bojinovića iz Glamoča za šefa Agencije za preseljenje
3 stanovništva i razmenu materijalnih dobara za Autonomnu regiju Krajina. Da li
4 Vam je poznata ova odluka?

5 O: Znala sam da je neko bio postavljen. Nisam se setila imena i ne sećam
6 se baš ovog postavljenja, ali znam da je bila osnovana agencija i da je neko bio
7 postavljen na tu funkciju. Da.

8 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da se dokument usvoji, časni
9 Sude.

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

11 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet P2719, časni Sude.

12 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

13 P: Gospođo Hanson, ja ću Vam sada pokazati određeni broj dokumenata koji
14 se odnose na ovu agenciju.

15 Molim da pogledamo... Samo trenutak, časni Sude. Izvinjavam se, časni
16 Sude, imam jako puno papira na svom stolu.

17 Samo čekam da se odštampa spisak. Gospođo Hanson, o jednom drugom
18 pitanju, gospodin Karadžić Vas je jutros pitao koliko ste opština razmotrili u
19 odnosu na dokumentaciju za Vaš izveštaj. Naveo je nekih dvanaestak opština i
20 pitao Vas je koliko je bilo opština, 55 ili 60 prilično velikih opština, i onda
21 je rekao da ste Vi verovatno uključili samo jednu trećinu ili tako nešto u svom
22 izveštaju. Da li se sećate toga?

23 OPTUŽENI: Molim, možemo li dobiti referencu?

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Današnji transkript.
2 Radi se o stranici 13 današnjeg transkripta.
3 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Zahvaljujem, časni Sude. Ja sam to
4 imala na stranicama 12 i 13.
5 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da, sećam se te... tog razgovora.
6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]
7 P: Da li Vi se slažete da se verovatno radi više o 60 opština koje se
8 navode u Vašem izveštaju?
9 O: Pa, ja sam spremna da to poverujem. Nisam napravila spisak, ali kao
10 što sam rekla, znam da je bilo mnogo više od 20.
11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Zahvaljujem.
12 Sada imam taj dokument koji sam tražila u odnosu na Agenciju za
13 pomeranje... raseljavanje stanovništva ARK-a.
14 Molim da pogledamo 65ter 23145.
15 OPTUŽENI: Da li sam ja dobio pogrešan prevod "za raseljavanje
16 stanovništva", da je madam Sutherland rekla "za raseljavanje stanovništva", što
17 kod nas ima drugačiju konotaciju?
18 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Agencija za kretanje stanovništva.
19 P: Gospođo Hanson, ovde na ekranu vidite platni spisak za juli 1992.
20 godine i tu se navodi određeni broj lica, među kojima je i Miloš Bojinović. A na
21 prethodna dva dokumenta, vidimo da je to bio direktor te agencije. On je bio na
22 čelu te agencije.
23 O: Da, tako je.
24
25
26
27
28
29
30

1 P: A šta Vama znači ovaj dokument?

2 O: Pa, to meni govori da je Miloš Bojinović aktivno radio u julu 1992.
3 godine.

4 P: A da li možete da vidite marku... pečat?

5 O: Pa, molim da se uveća taj deo, tako da mogu bolje da vidim.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Možemo još više da povećamo. Ako se
7 potpuno s ekrana skloni engleski tekst, onda pečat može mnogo više da se uveća.

8 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Vidim reč "za preseljenje" ili "kretanje"
9 i "Autonomna regija Krajina, Banja Luka". I tu stoji "Srpska Republika BiH,
10 Autonomna regija Krajina", nešto "preseljenje".

11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Imamo i bolji pečat na tom dokumentu.
12 Časni Sude, želi da se dokument uvrsti.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

14 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet P2720.

15 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo 65ter...
16 Izvinjavam se, ja ću usporiti. 65ter 23146.

17 P: Vidimo na ekranu dokument na engleskom. To je platni spisak za
18 decembar 1992. godine. Potpisao ga je direktor. Ovde ponovo vidimo pečat.
19 Molim Vas da se taj deo uveća.

20 O: Da, govori se... radi se o Agenciji za preseljenje ARK Banja Luka,
21 što meni govori da je agencija bila aktivna i da su članovi agencije bili
22 aktivni i radili u decembru 1992. godine.

23 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Dokument se predlaže na usvajanje.

24 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

25

26

27

28

29

30

1 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet P2721, časni Sude.
2 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo dokument 65ter
3 23147.
4 P: Ovo je ovlašćenje od 10. avgusta 1992. godine. Potpisao ga je
5 direktor Bojinović Miloš i tu stoji "Agencija za pomoć u preseljenju
6 stanovništva i zamjenu materijalnih dobara", koje ovlašćuje gospodina perk...
7 gospođu Perku Bandić, Milana Šegrta, Slobodana Bandića, da od strane Vlade ARK i
8 rukovodstva agencije mogu vršiti pregovore sa predstavnicima iz Republike
9 Hrvatske po pitanjima preseljenja stanovništva i razmjene materijalnih dobara.
10 Šta Vam govori ovaj dokument?
11 O: Meni dokument kazuje da je agencija bila osnovana, da je radila i da
12 je aktivno učestvovala u organizovanju preseljenja stanovništva potpuno iz
13 Bosne, pošto su se... kontaktirali sa zastupnicima Hrvatske.
14 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Dokument predlažem na usvajanje.
15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.
16 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P2722, časni
17 Sude.
18 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo 65ter 23148.
19 P: Radi se o potvrdi koju je potpisao direktor Miloš Bojanić...
20 Bojinović, u vezi razmene stana iz Zagreba za Banja Luku.
21 O: Da, to je to.
22 P: Dokument nosi datum 26. oktobar 1992. godine. Da li to znači da je u
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tom trenutku agencija radila?

2 O: Da.

3 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Dokument predlažem na usvajanje.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

5 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet P2723, časni Sude.

6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo sada 65ter broj
7 23150.

8 P: Ovo je dokument od 29. avgusta 1992. godine od Agencije za pomaganje
9 u preseljenju stanovništva i razmenu materijalnih dobara. Radi se o ugovoru o
10 saradnji. Potpisala je dokument Perka Bandić i jedno preduzeće u Zagrebu. Kao
11 što smo videli prethodno, Perka Bandić je imala ovlašćenje da posluje sa
12 Zagrebom.

13 Šta predstavlja ovaj dokument?

14 O: Radi se o organizovanju konvoja iz Banja Luke do Zagreba, konvoju od
15 četiri autobusa, u kome... u svaki od kojih može da stane 60 osoba. Tako da to
16 govori da je agencija još uvek aktivno uključena u organizovanje preseljenja
17 stanovništva.

18 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Časni Sude, ja imam još pet
19 dokumenata koji se odnose na agenciju. Ja ne želim da potrošim previše vremena,
20 dragocenog vremena, prolazeći kroz ove dokumente, tako da se pitam da li možemo
21 jednostavno da dokumente pozovemo i da ih predložimo na usvajanje bilo kao
22 komplet ili pojedinačno.

23 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Robinson, izvolite.

24 G. ROBINSON: [simultani prevod] Časni Sude, mi nismo imali vremena za
25 naše ispitivanje, čak i pored produžetaka, naročito zato što smo mi odlučili da
26 neke dokumente koje mi imamo za ovaj region ne koristimo, zato što nismo imali

27

28

29

30

1 vremena. Tako da mislim, ako žele da se dokument uvrsti, onda mora da se pokaže
2 svedoku i mora da se takođe razmisli o tome da se doktoru Karadžiću do...dozvoli
3 vreme za dodatno ispitivanje.

4 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo 65ter 23...

5 Izvinjavam se.

6 [Sudije većaju]

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Mislim da je komentar gospodina
8 Robinsona prilično fer, tako da dajte da se onda sa svakim dokumentom pozabavimo
9 pojedinačno.

10 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] 65ter 23149.

11 P: Radi se o obavještenju o konvoju koji putuje za Travnik 6. oktobra
12 1992. godine. Šta Vam govori ovaj dokument?

13 O: Da se radi o organizovanju konvoja za Travnik, koji je tada bio pod
14 kontrolom bosa... Bošnjaka i da svaki putnik mora da plati 14.000 dinara da bi
15 se pokrili troškovi karte. Meni to kaže da agencija aktivno učestvuje u
16 preseljenju stanovništva.

17 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da se dokument usvoji.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P2724.

19 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P2725, časni
20 Sude.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Zahvaljujem.

22 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo 65ter 23154. Da -
23 izvinjavam se - 23154.

24 P: Ovo je od iste agencije. Datum je 1. oktobar 1992. godine. Potpisao
25 ga je direktor Miloš Bojinović. Upućen je CSB-u Banja Luka. Šta Vam govori ovaj
26 dokument?

27 O: Traže da policija prati konvoj koji ide iz Banja Luke u... za Vlašić

28

29

30

1 i tu se vidi da je agencija aktivno uključena u organizovanje preseljenja
2 stanovništva.

3 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim to na uvrštavanje.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

5 SEKRETAR: [simultani prevod] P2726.

6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim 65ter 23152.

7 P: Ovo je dokument od 13.11.1992., od Miloša Bojinovića upućen CSB-u. Da
8 li se ovim dokumentom isto traži pratnja CSB-a?

9 O: Da. Ovo je vrlo slično ranijem dokumentu, što pokazuje da se agencija
10 time bavila, organizirala je konvoje i njihovu pratnju.

11 P: A ruta je Banja Luka-Galica-Vlašić?

12 O: Da.

13 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim ovo na uvrštavanje.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da. Bit će to P2727.

15 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim 65ter 2556 /?23156/.

16 P: Dokument ima datum 12.11.1992. Potpisao ga je direktor agencije.
17 Upućeno je Sekretarijatu narodne obrane Banja Luka. Zahtijeva se ratni raspored
18 za četvero ljudi. Koji je značaj ovoga?

19 O: Kao prvo, tu opisuje ljude koji su zaposleni u agenciji, što znači da
20 je agencija radila. Isto tako, da njihov rad u agenciji treba smatrati ratnim
21 zadatkom, odnosno da ih ne treba mobilizirati, već da ovo što oni rade pomaže

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ratnim naporima. Tako ja shvaćam "ratni raspored".
2 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] I konačno...
3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] No prije toga, ovo će biti P2728.
4 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Oprostite.
5 Molim sada 65ter 23155.
6 P: Dokument ima datum 25.11. Isto je potekao od agencije u vezi sa
7 uslugama koje ona pruža. Možete li reći Vijeću koje su to usluge?
8 O: Organiziraju putovanja autobusom i premještanje namještaja, kao i
9 konvoje privatnih vozila, te razmjenu stanova, izrađuju ugovore i djeluju kao
10 posrednik u razmjeni stanova i drugih dobara.
11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim to na uvrštavanje.
12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.
13 SEKRETAR: [simultani prevod] P2729.
14 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]
15 P: Gospođo Hanson, u fusnoti 172, koja se odnosi na paragraf 100, naveli
16 ste pet općina gdje su postojali komiteti za doseljništvo ili iseljavanje,
17 putne agencije i razmjenu osoblja, koje su uspostavili krizni štabovi i tu ste
18 naveli Bosanski Petrovac, Ključ, Kotor varoš, Sanski Most i Zvornik.
19 Časni Sude, budući da su to fusnote u izvještaju, ponudila bih na
20 usvajanje tri općine koje nisu još... tri dokumenta koji nisu u spisu. Petrovac,
21 to je D01343; Ključ, P02606; no ponudila bih i dokument u vezi s Kotor Varoš, a
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 to je 65ter 4203 i 00344. A iz Sanskog Mosta dva dokumenta, 65ter 001...

2 Oprostite, 02097 i 05121. Iz Zvornika, 65ter brojevi 11256.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Molim brojke prva dva dokumenta u vezi
4 sa Bosanskim Petrovcem.

5 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] To je D01343.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da li je to drukčije od onog što stoji u
7 fusnoti?

8 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Isti je 65ter broj 01114.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] A što onda uvrštavate sada?

10 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Ne želim to uvrštavati sada jer je to
11 već dokazni predmet, D01343.

12 A idući je iz Ključa. To je 65ter 00853, koji je već dokazni predmet
13 P02606.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Shvaćam.

15 Gospodine Robinson.

16 G. ROBINSON: [simultani prevod] Shvaćam da Vam treba vremena. No isto
17 tako vjerujem da ovi dokumenti... da ste već rekli da ovi dokumenti ne trebaju
18 biti predmet usmenog svjedočenja, već usvajanja, odnosno podnošenja direktno od
19 strana. I mislim da nije adekvatno baviti se ovim na ovakav način.

20 [Sudije većaju]

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

22 Gospođo Sutherland, kao što ste vidjeli, naša je praksa bila da ako je
23 tužitelju potrebno da nudi na uvrštavanje neki dokument preko svjedoka, onda ga

24

25

26

27

28

29

30

1 treba predočiti svjedoku. Na Vama je hoćete li to učiniti.

2 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Oprostite.

3 Molim, onda, 65ter 04203.

4 P: Gospođo Hanson, ovo je dio sa sjednice, 14. sjednice Ratnog
5 predsjedništva Kotor Varoši od 14.07.1992. Možete li nakratko reći Vijeću nešto
6 o njemu?

7 O: Navodim drugi... drugu stavku u članu 2:

8 "Aktivnosti u vezi sa premještanjem stanovništva nisu ispunile zahtjev i
9 ovaj zadatak treba provesti na organiziraniji način. Zato je i uspostavljena
10 agencija."

11 Ovo sam navela kao primjer takve agencije i općenito da se ratno
12 predsjedništvo uključivalo u organizaciju preseljavanja stanovništva.

13 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim ovo na uvrštavanje.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

15 SEKRETAR: [simultani prevod] To je P2730.

16 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim 65ter broj 00344.

17 P: To je zapisnik sa 37. sjednice Ratnog predsjedništva Kotor Varoši od
18 26.07.1992.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Na dnu stranice 1 na engleskom stoji da je ratno predsjedništvo
2 dobilo izvještaj o preseljavanju stanovništva i želi detaljni radni plan službe
3 za preseljavanje stanovništva. Dakle, to sugerira da je takva agencija već
4 ustanovljena i da izvještava o svom radu ratnom predsjedništvu.

5 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim to na uvrštavanje.

6 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2731.

7 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim sada 65ter broj 01097.

8 P: Ovo je iz Sanskog Mosta. Zaključci Kriznog štaba Sanskog Mosta,
9 23.06.1992. Molim ukažite nam na relevantne dijelove u zaključcima ili
10 zaključku.

11 O: Tu se u stvari pominju zaključke ARK koje smo vidjeli ranije i u
12 kojima se govori o tome da i vojska treba biti na liniji SDS-a. Konkretno, točka
13 G na dnu engleske stranice, kaže da se zadužuje svaka općina na teritoriju ARK-a
14 da imenuje po jednog predstavnika za pitanja preseljenja i razmjene stanovništva
15 i zarobljenika, te da se isto dostavi na telefaks Voji Kuprešaninu, članu ARK-a
16 i Glavnog odbora SDS-a. Sanski Most ovime imenuje Vladu Vrkeša na tu dužnost.
17 Kao što se sjećam iz ranijih dokumenata, Vrkeš je bio zadužen za provođenje
18 politike i ideja SDS-a. Isto tako, organizirao je i logor u Sitnici. Dakle,
19 nekoliko stvari se ovdje pominje, no važno je provođenje zaključaka ARK-a o
20 agenciji za preseljavanje.

21 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim to na uvrštavanje.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

2 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] I na dnu 2. stranice na engleskom stoji
3 da se i sama ta komisija formira.

4 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2732.

5 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim 65ter broj 05121.

6 P: Ovo je zapisnik sa sastanka Ratnog štaba u Sanskom Mostu 21.07.1992.

7 O: Točka 1 je izvještaj Komisije za preseljenje stanovništva, odnosno na
8 engleskom stoji Komisija za preseljenje stanovništva.

9 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim to na uvrštavanje.

10 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2733.

11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] 65ter broj 011... Oprostite, 11256.

12 P: Ovo je odluka o uspostavljanju agencije za razmjenu nekretnina. Datum
13 11.05.1992.

14 O: Da, u Zvorniku.

15 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim ovo na uvrštavanje.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

17 SEKRETAR: [simultani prevod] P2734.

18 OPTUŽENI: Ima li neko pitanje u odnosu na ovaj dokument?

19 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

20 P: Da li je bila uspostavljena Agencija za razmjenu nekretnina u
21 Zvorniku?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] I mislio sam da je tako.

3 Nastavite.

4 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Hvala.

5 P: Fusnota 173 Vašeg izvještaja, tu stoji da je... da ste koristili

6 dokument iz Bosanskog Petrovca, zapisnik sa sjednice ratnog povjereništva, i taj

7 dokument Vam je predočio gospodin Karadžić na stranici transkripta 14749 i

8 14750. Datum... to je u stvari 65ter broj... ili već ima broj dokaznog predmeta,

9 no 65ter je 1115.

10 SEKRETAR: [simultani prevod] To je dokazni predmet D1344.

11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Hvala.

12 P: I gospodin Karadžić Vam je rekao da:

13 "Smatrate ovaj dokument pokazateljem namjere srpskih vlasti u Petrovcu

14 da očisti Muslimane iz tog područja, etnički ih očiste."

15 A Vi ste rekli:

16 "Nisam koristila riječ "etničko čišćenje", čak ni "čišćenje", već sam

17 rekla da je njihovo rješenje toga da su Muslimani htjeli sigurnost bilo da ih

18 isele. I to je jedna od stvari koje su radili krizni štabovi. U ovom slučaju,

19 bila je to komisija koja je organizirala odlazak Muslimana i to je takav

20 primjer."

21 Zatim je gospodin Karadžić rekao:

22 "Zašto ih onda nisu odmah otjerali?"

23 A Vi ste rekli:

24 "Kao što sam puno puta rekla, Petrovac je bio mjesto sa većinskim

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Strane 14887-14889 redigovane. Poluzatvorena sednica.

petak, 17.06.2011.

Predmet br. IT-95-5/18-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 (redigovano)
2 (redigovano)
3 (redigovano)
4 (redigovano)
5 (redigovano)
6 (redigovano)
7 (redigovano)
8 (redigovano)
9 (redigovano)

10 [Otvorena sednica]

11 SEKRETAR: [simultani prevod] Sada smo na otvorenoj sednici, časni Sude.

12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Vraćamo se u 13.10h.

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molimo ustanite.

14 ... Početak pauze u 12.36h

15 ... Sednica nastavljena u 13.11h

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

17 Izvolite sestiti.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da li nakratko možemo da pređemo na
19 privatnu sednicu?

20 [Poluzatvorena sednica]

21 (redigovano)
22 (redigovano)
23 (redigovano)
24 (redigovano)
25 (redigovano)
26 (redigovano)
27 (redigovano)
28 (redigovano)
29 (redigovano)
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Strane 14891-14895 redigovane. Poluzatvorena sednica.

1 (redigovano)
2 (redigovano)
3 (redigovano)
4 (redigovano)
5 (redigovano)
6 (redigovano)
7 (redigovano)
8 (redigovano)
9 (redigovano)
10 (redigovano)
11 (redigovano)

12 [Otvorena sednica]

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođo Sutherland, izvolite.

14 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Zahvaljujem, časni Sude.

15 Molim sekretara za 65ter 00242 i molim da pogledamo...

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Vi ste rekli da ćete svedoku pokazati
17 demografsku kartu.

18 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Da, tako je.

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] A ona je u stanju da odgovori na takva
20 pitanja?

21 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Da. Dokument govori sam za sebe.

22 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Videćemo.

23 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] I ja imam pitanja u vezi dokumenta.

24 Molim da pogledamo stranicu 312.

25 OPTUŽENI: Mogu li ja da pitam da li je ovo dokument sastavljen u
26
27
28
29
30

1 Hrvatskoj o stanovništvu Bosne i Hercegovine i da li je to u to vreme bilo
2 popisa? Na koji način je ovaj dokument relevantan za nas? To je april 1995.,
3 druga država pravi procene etničkih...

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Karadžiću, molim da se u ovom
5 trenutku uzdržite od komentara, a onda kada ona ponudi dokument na usvajanje
6 imaćete priliku da prigovorite na prihvatanje dokumenta. Dajte da čujemo šta
7 svedok ima da kaže o ovom dokumentu.

8 Gospođo Sutherland, izvolite.

9 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

10 P: Ispred sebe na ekranu vidimo etničku kartu opštine Petrovac, a to je
11 izvorni dokument koji potiče od popisa 1991. godine. Ovaj dokument je sačinjen u
12 Hrvatskoj 1995. godine na osnovu podataka popisa iz 1991. godine. Kao što možemo
13 da vidimo, za opštinu Petrovac broj stanovnika ukupni je 15.621, od kojih 11.694
14 su Srbi, 3.288 su Muslimani.

15 Imajući u vidu stanovništvo, broj Muslimana, da li je tačno da, pošto
16 ste videli prethodni dokument, do kraja septembra 1992. godine u suštini je
17 gotovo svo muslimansko stanovništvo napustilo opštinu?

18 G. ROBINSON: [simultani prevod] Prigovor, časni Sude. Sugestivno
19 pitanje.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pa, šta je Vaše pitanje, gospođo
21 Sutherland?

22 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

23 P: Imajući u vidu ono što vidimo na ekranu, imajući u vidu prethodni
24 dokument...

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Prvo pitanje koje treba postaviti je da
2 li se ona slaže sa ovim statistikama, ako nameravate prvo to da postavite
3 pitanje, govoreći o muslimanskom stanovništvu.

4 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

5 P: Gospođo Hanson, Vi ste ranije u svom svedočenju rekli da je opština
6 Bosanski Petrovac bila... Ne mogu da se setim da li ste rekli opština "varijante
7 A", ali mislim da ste rekli da je opština sa srpskom većinom. Da li je to tačno?

8 O: Da, ja sam rekla da je to jedna od najbrojnijih opština sa najvećim
9 brojem Srba, da je to bila opština sa najvećim postotkom srpskog stanovništva.
10 Poznat mi je popis 1991. i poznata mi je ova publikacija kao pouzdani prikaz
11 rezultata popisa. Tako da - da, to mi je poznato i ove cifre iz popisa mi deluju
12 kao tačne.

13 P: Zahvaljujem. A onda, ako pogledamo brojke, imajući u vidu prethodni
14 dokument, da li bi se moglo reći da je većina stanovništva napustila opštinu
15 krajem septembra?

16 O: Mislite većina muslimanskog stanovništva?

17 P: Da. Izvinjavam se.

18 O: Da, napustili su opštinu. Ako pogledamo kartu, ako možemo malo da
19 spustimo, ja sam ranije rekla, mislim da su Muslimani iz Petrovca bili
20 koncentrisani u samom gradu unutar opštine i mislim da karta pokazuje samo dva
21 veća muslimanska naselja. Tako da ovo odgovara onome kako sam ja razumela
22 etničku strukturu opštine.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Časni Sude, ne znam da li želite da
2 uzmete samo ovu stranicu. Mislim da bi nam pomoglo da imamo sveukupne podatke iz
3 prigovora /?popisa/.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Karadžiću, da li imate neki
5 prigovor?

6 OPTUŽENI: Na ovu... na ovu stranicu ne bih imao, ali... Izvinite, čekam
7 prevod.

8 Na ovu stranicu ne bih imao, ako je tačan... ako su cifre tačne i ako je
9 grafički prikaz tačan, ali ne vidim gde je prikazano da je stanovništvo iseljeno
10 i kako je to Hrvatska utvrdila.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pa, možda je ovo sve pitanje pridavanja
12 težine dokumentu, a to je nešto što će se proceniti kasnije.

13 Ovu stranicu usvajamo.

14 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Časni Sude, vidimo brojke na ERN
15 strani 0048-1977 do 0048-1978. I tu se navode ukupne brojke po opštini, a onda
16 se daje pregled po selima u opštini.

17 Molim da pogledamo 0048-1977.

18 Kao što vidite, tu su brojke za nekoliko različitih godina. A na idućoj
19 strani, ako pratite Bosanski Petrovac, mislim da je to broj 36, dakle 36 na
20 idućoj stranici, vidite 1991. godine one brojke koje sam upravo navela: 15.621,
21 a to su 3.288 Muslimana, 11.694 Srba. To su brojke za onu kartu sa stražnje
22 strane knjige.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.
2 Hoćemo li onda uvrštavati ove dvije stranice?
3 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Da.
4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Kao i one tri stranice?
5 OPTUŽENI: Uz moju primedbu da... uz moju primedbu da popis iz 1991.
6 godine nije zvaničan, nije verifikovan u Skupštini jer smo i mi imali velike
7 primjedbe na falsifikovanje. Što ne znači da je... da su ove cifre netačne.
8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Kao što sam rekao, to je pitanje koje se
9 tiče težine.
10 Uvrštavamo ove tri stranice.
11 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2736.
12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] I pretpostavljam da postoje i
13 korespondentne engleske stranice.
14 OPTUŽENI: Pardon.
15 Možemo li da vidimo... da vidimo šta kaže ovde o hrvatskom st... da
16 podignemo stra... da spusti stranicu, da vidimo šta kaže da ovde se radi o
17 hrvatskom stanovništvu rodom iz BiH. Prosto da vidimo šta je ovaj dokument. Može
18 li da se spusti stranica, da vidimo vrh? Da li možemo da povećamo?
19 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Časni Sude, ako će ovo oduzeti
20 vremena, označila bih to u svrhu identifikacije, a onda optuženi to može
21 pogledati kasnije i vratiti se na to tada.
22 OPTUŽENI: Hteo... hteo bih da ka... upoznam Veće da ovde piše
23
24
25
26
27
28
29
30

1 "Stanovništvo Hrvatske rodom iz Bosne i Hercegovine po naseljima". Kako je ovaj
2 dokument relevantan i šta on uopšte znači? "Stanovništvo Hrvatske rodom iz Bosne
3 i Hercegovine"...

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Uvrstili smo ovu stranicu kao potkrjepu
5 stranice koju smo vidjeli u vezi s kartom.

6 Nastavljamo.

7 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] I isto tako, bavili smo se brojkama
8 na lijevoj strani ekrana, a ne na desnoj strani na ovoj stranici, a to je 0048-
9 1978.

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Nastavimo.

11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

12 P: Gospođo Hanson, gospodin Karadžić Vam je jučer pokazao jedan
13 dokument... ili je to bila srijeda možda, koji ima datum od 28.10.1992., od
14 Ratnog predsjedništva Bosanskog Petrovca. To je bilo na stranici transkripta
15 14753 i 14754. Tamo stoji da su svi Muslimani dobili sva prava po Ustavu i da
16 sve stanice javne bezbjednosti trebaju pojačati patrole.

17 S obzirom na stanje stvari do kraja 9. mjeseca, ta odluka ratnog
18 predsjedništva u stvari je uticala tek na šačicu ljudi, zar ne?

19 O: Da.

20 OPTUŽENI: Ovo je takođe sugestivno i nije tačno. Mislim, sugestivno je,
21 ali dokazaćemo da nije tako.

22 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da, vidim da ste preuzeli ulogu
23 gospodina Robinsona.

24 To jê bilo sugestivno.

25

26

27

28

29

30

1 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

2 P: U fusnoti 174 Vašeg izvještaja, navodite tri primjera kriznih štabova
3 koji uspostavljaju uvjete odlaska i citirali ste dokumente Ključa, Bosanskog
4 Novog i Sanskog Mosta. Neću Vam sada pokazivati te dokumente, no optuženi se
5 isto dotakao pitanja dobrovoljnih odlazaka i htio je ustvrditi da su nesrbi
6 odlazili vlastitom voljom. Zatim je s Vama razgovarao o konvojima na stranici
7 transkripta 14689 i 14690. Govorilo se i o preseljavanju stanovništva na
8 područja gdje su se osjećali sigurnima i tako dalje. Vi ste rekli: "Što se tiče
9 obaveze da se osiguraju konvoji, vidjela sam puno dokumenata općinskih vlasti
10 koji su osiguravali konvoje, ali ista sigurnost nije primijenjena na
11 stanovništvo na lokacijama, odnosno kada se radi o nesrbima."

12 Da li se sjećate koje ste dokumente imali na umu kada ste to rekli?

13 O: Imala sam na umu dokumente poput onih koje smo vidjeli danas, kada se
14 organiziraju policijske pratnje. Krizni štabovi su znali da... znali kako
15 osigurati prijevoz od gradskih poduzeća i kako osigurati da policija osigurava
16 konvoje, no nisam vidjela da iste općinske resurse posvećuju uvjeravanju tih
17 ljudi da ne odu, odnosno da ih se učini sigurnima tamo gdje su bili. Upravo o
18 tome govorim, poput situacije kada je delegacija Muslimana došla u petrovačku
19 ratnu komisiju i tražili su da budu sigurni, a odgovor je bio da ih se seli na
20 organizirani način. Dakle, sigurnost je osigurana samo kod preseljavanja, ali ne

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dok su bili u svom mjestu u općini, niti im je ponuđeno neko drugo mjesto u
2 istoj općini gdje bi bili sigurniji.

3 P: Hvala. Sada bih prešla na općinu Bosansku Krupu.

4 Gospodin Karadžić Vam je pokazao dokument na stranici transkripta 14769
5 do 14772, a to je bio dokazni predmet D01353. Dokument je od 01.05.1992. od
6 izbjegličkog odbora, gdje stoji da se radi o privremenom... privremenoj
7 evakuaciji stanovništva i izbjeglica i da se mora osigurati sigurni povratak
8 ljudi kućama. Sjećate li se toga i da to mora obaviti komanda?

9 O: Da.

10 P: Pokazala bih Vam par dokumenata i zatražit ću Vaš komentar.

11 Molim 65ter 19898. Oprostite, prije toga 65ter 06724. To je zapovijed
12 ratnog predsjedništva od 28.04.1992. da se evakuira muslimansko stanovništvo iz
13 enklave Podgrmeč koristeći riječ "evakuacija". Vidimo da se to trebalo odvijati
14 u smjeru koji je ovdje naznačen Budimlići, Japre, Kamengrada i Fajtovaca.

15 To se nalazi u fusnoti 170 Vašeg rada?

16 O: Da.

17 P: Zbog čega ste pregledali ovaj dokument?

18 O: Još jedna primjer organizirane evakuacije. Koliko sam mogla vidjeti,
19 i sam predsjednik ratnog predsjedništva je predložio dvije opcije Muslimanima:

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ili da organiziraju vlastitu evakuaciju iz područja ili da to bude obavljeno
2 vojnim sredstvima. To kažem kako bih potkrijepila da su provodili takve
3 evakuacije. I ako su opcije: učinite to sami ili će Vas preseliti vojska, onda
4 se to ne može smatrati dobrovoljnim preseljenjem. Isto tako, imamo i zamjenika
5 iz Krupe, koji u skupštini kaže da se nada da se Muslimani neće vratiti.

6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim ovo na uvrštavanje.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

8 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2737.

9 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim 65ter 19878... 19898.

10 P: Gospođo Hanson, ovo je "Popis stanovnika Arapuše deportiranih u
11 općinu Sanski Most" 01.05.1992. u 15.30h.

12 Pogledajmo sada i ostale stranice. Molim tajnika za pomoć.

13 Jeste li ranije vidjeli ovaj dokument?

14 O: Mislim da jesam. I čini se da su na prvi pogled sva imena
15 muslimanska. I očito ima puno istih prezimena. Ali osobna imena su muslimanska.

16 P: To je popis od 370 imena, odnosno 339 /?390/. Da li se ovo slaže sa
17 onim što govorite u izvještaju o tome kada su se odvijale te evakuacije?

18 O: Da.

19 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim na uvrštavanje.

20 OPTUŽENI: A molim, šta je dokument ovaj?

21 Šta je ovaj dokument?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Vidjela sam ga i pominjem ga u izvještaju.

2 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nažalost, nemamo prijevod.

3 P: Zato bih svjedokinju molila da pročita tekst. Datum je 13.07.1992. To
4 je naredba ratnog predsjedništva.

5 O: [na B/H/S-u] "Ratno predsjedništvo Srpske opština Bosanska Krupa,
6 donosi Naredbu:

7 Nalaže se Stanici javne bezbjednosti Srpska opština Bosanska Krupa da iz
8 bezbjednosnih..."

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ponovite, molim, jer nismo čuli
10 prijevod.

11 GĐA SVEDOK: [na B/H/S-u] "Ratno predsedništvo Srpske opštine Bosanske
12 Krupe donosi Naredbu:

13 Nalaže se Stanici javne bezbjednosti Srpske opštine Bosanske Krupa da iz
14 bezbjednosnih razloga pozove na informativni razgovor sva lica iz mješovitih
15 brakova i da im ponudi, ukoliko žele, da se pojedinačno ili zajedno ise se...
16 ise se sa područja Srpske opštine Bosanske Krupa.

17 Naredba stupa na snagu odmah."

18 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

19 P: Da li se ovo poklapa sa privremenom evakuacijom?

20 O: Ne. Tu se u stvari govori o tome da su ljudi iz mješovitih brakova
21 još bili u Krupi u 7. mjesecu i da će im policija predložiti da možda žele
22 otići, što meni znači nešto što je u stvari metod zastrašivanja. U stvari, ako

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Vam policija kaže "budući da ste iz mješovitog braka, možda želite otići", meni
2 je to zastrašivanje.

3 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim dokument na uvrštavanje.

4 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to D2738 /?2738/, u svrhu
5 identifikacije.

6 G. ROBINSON: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude.

7 Možda sam presporo razmišljao, no htio bih prigovoriti na ovaj zadnji
8 odgovor jer je to preko okvira ovog svjedoka kao vještaka. Mislim da iz
9 dokumenta poput ovog ona ne može utvrditi... jer se ovdje samo govori o ljudima
10 koji imaju priliku otići. Ne može izvlačiti zaključke o zastrašivanju. Ona je
11 istražitelj za Ured tužitelja i nema takvu ekspertizu. Iako ponekad stvari se
12 važu prema težini, mislim da u ovom slučaju ovakva opservacija prevazilazi njenu
13 stručnost i da to ne treba dopustiti.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Kao što ste i rekli - hvala - sve to ima
15 veze sa vjerodostojnošću i težinom, dokaznom težinom dokumenta. No i svjedokinja
16 je čula Vašu opasku. Hvala na intervenciji.

17 Nastavimo, gospođu Sutherland.

18 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

19 P: Gospođu Hanson, jučer i u srijedu... ja sam Vam nešto pokazala.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Molim 65ter 01217.

2 Jučer i u srijedu, gospodin Karadžić je s Vama razgovarao o privremenom
3 premještanju. Ovo je izvještaj o radu skupštine općine i ratnog predsjedništva
4 od 01.01.1992. do 20.04.1993. Vi ste to pomenuli u fusnoti 69, 115, 136 i 170,
5 kao i fusnoti 9.

6 U izvještaju... u ovom izvještaju, ratno predsjedništvo i općinske
7 vlasti raspravljaju o privremenoj ili drugoj evakuaciji svoga stanovništva,
8 nesrpskog stanovništva.

9 O: Da. Tu sam izvukla onaj citat koji sam ranije pročitala, o tome da im
10 je ponuđeno ili da se sami organiziraju ili da preseljenje provede vojska.

11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Pogledajmo fusnotu 170.

12 P: Je li to u njoj?

13 O: Da.

14 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] A to je na stranici 5 na engleskom.

15 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Tu stoji da je to trebalo biti privremeno
16 premještanje, ali određena područja su iznimka. I njima je... to je riješeno
17 vojnim pita... vojnim načinom. Kao što sam i pomenula ranije, zamjenik
18 predsjednika skupštine Vještica je pomenuo kako se nada da se Muslimani neće
19 vratiti.

20 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Nudim na uvrštavanje ovaj dokument.

21 OPTUŽENI: Mogu li zamoliti madam Sutherland da predstavi Veću ceo
22 dokument ili da ja dobijem dodatno unakrsno ispitivanje. Da predstavi recimo
23 stranu 3 na srpskom, šta se desilo u Arapuši dan pre toga i razloge za... za
24
25
26
27
28
29
30

1 ovakvu odluku o privremenom premeštanju jer je ovde izričito rečeno da je
2 privremeno. Isto tako da se kod usvajanja usvoji ceo dokument, ali re...

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Uvrstit ćemo to u cijelosti, naravno.

4 SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P2739.

5 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

6 P: Malopre ste spomenuli da je Vještica formirao svoje mišljenje o
7 stanovništvu?

8 O: Da.

9 P: Da li se sećate njegovog govora na sednici skupštine?

10 O: Da, na to sam i mislila.

11 P: Koja je to bila odluka skupštine?

12 O: Od 12. maja.

13 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo 65ter... Ne to je
14 P broj, P01379. A... izvinjavam se, P00956. Molim da pogledamo englesku stranicu
15 20 do 21, a na B/H/S-u stranice 16 do 18, da vidimo da Vještica počinje da
16 govori. Znači stranica 20 engleske verzije i stranica 16 verzije B/H/S.

17 Mogu li da Vam pročitam stranicu 21 na engleskom i stranicu 18 na B/H/S-
18 u?

19 O: Citat na koji ja mislim se nalazi na samom dnu ekrana, u stvari, to
20 je između te dve stranice, da više nije ostalo Muslimana i da srpska...

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Taj citat je na stranici 18... na
2 stranici 17, izvinjavam se.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Možemo li da se vratimo na prethodnu
4 stranicu na engleskom?

5 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Da, stranica 17.

6 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Za prevodioce, to se nalazi negde na
7 polovini velikog paragrafa, otprilike na jednoj trećini stranice.

8 Navode se različita sela, a onda se kaže:

9 [na B/H/S-u] "Hoću li se gdje imati vratiti? Ja mislim da neće."

10 Govorimo o samom dnu stranice na engleskom, gde se kaže:

11 "Hoće li se gde imati vratiti? Ja mislim da neće, s obzirom na to da nas
12 je naš predsjednik obradovao da je granica desna obala Une. Na žalost, sa lijeve
13 strane obale Une ostalo je naše selo Perna, Podbran i Ljusina."

14 Tako da on govori o nemogućnosti da se Muslimani vrate svojim kućama i
15 on to konkretno vezuje za strateške ciljeve granice države.

16 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Imamo... Dok govorimo o toj sednici
17 skupštine, molim da pogledamo stranicu 17.

18 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Izvinjavam se, mogu li još nešto da kažem
19 u vezi te stranice.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Iako me to niste pitali, govori se o Bosanskom Novom i o tome da je
2 saopšten ultimatum da se Muslimani... da Muslimani predaju oružje, a u stvari
3 ranije, kada je doktor Karadžić samo prolazio kroz izveštaj kriznog štaba i
4 rekao da nije bilo etničkog kriterijuma za predaju oružja, ja mislim da tu stoji
5 da će Muslimani uskoro biti tamo razoružani; to kaže Vitnica, a to je u Sanskom
6 mostu, gde se Muslimani razoružavaju.

7 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Dok smo na ovoj sednici i dok vidimo
8 dokument na ekranu...

9 P: Da li se sećate da je gospodin Kalinić održao govor na ovoj
10 skupštini? Gospodin Karadžić Vam je juče pokazao dokument koji je Kalinić
11 potpisao. Dokument je bio na engleskom.

12 O: Da, sećam se dokumenta.

13 P: I tu stoji da ljudi...

14 O: ... treba da sarađuju sa Međunarodnim Crvenim krstom i sa
15 humanitarnim organizacijama.

16 P: Da, da.

17 Molim da pogledamo stranicu 17 engleskog i stranicu 14 B/H/S-a.

18 Da li Vam je poznato ono što je on rekao na ovoj sednici skupštine?

19 O: Da, ja sam pročitala to što je on rekao. Nisam sigurna šta želite da
20 mi pokažete na tom delu, ali sam... sećam se da sam pročitala sve govore.

21 A da, sećam se:

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Neprijatelju se ne može verovati i sve dok se vojno ne uništi i slomi,
2 što naravno implicira i likvidiranje ključnih ljudi."

3 I tu ne okleva da izabere tu opciju.

4 P: A dokument, mislim, koji smo videli od gospodina Karadžića, nosi
5 datum od kraja aprila, tako da je ovo 14 dana kasnije i to je ono što gospodin
6 Kalinić ima u vezi... da kaže ima u vezi toga?

7 O: Da, mislim da se to slaže sa onim kako ja pamtim redosled događaja.

8 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] U redu. Zahvaljujem.

9 Molim da pogledamo P1379. To je 34. sednica skupštine.

10 P: Sećate li se da je gospodin Vještica i govorio na ovom skupu?

11 O: Znam da sam pregledala njegove govore. Ne mogu sad trenutno da se
12 setim šta ovde tačno kaže.

13 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Mogu li da zamolim da pogledamo
14 stranicu 20 na engleskom i stranicu 18 na B/H/S-u, da vidimo da se pojavljuje
15 ime gospodina Vještrice na početku njegovog obraćanja.

16 A onda molim da pogledamo stranicu 22 na B/H/S verziji, to je poslednji
17 paragraf, koji prelazi onda na stranicu 23. A onda da pogledamo na engleskoj
18 verziji paragraf na stranici 24, koji prelazi onda na stranicu 25.

19 P: I tu počinje tako što kaže rat u krupi je počeo 21. aprila.

20 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

21 P: I onda govori o Abdiću...

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: /prevod engleskog transkripta: "Da, Fikret Abdić."/

2 P: ... koji dolazi u Krupu.

3 O: On opisuje jedno selo kao tursko selo, a to je podrugljiv izraz za
4 Muslimane. Ovde se koristi izrazom "Turci" za Muslimane.

5 P: A onda kaže:

6 "I gospodo, pošto piše u ovom sporazumu da će svi moći da se vrate na
7 svoju teritoriju, to znači da će se njegovi ljudi vratiti u Veliki Babić, a mi
8 ćemo morati da kompenzujemo za sve ono što smo uništili i spalili, kao i sa 17
9 džamija koje smo uništili."

10 GĐA PREVODILAC: Prevodioci napominju: radilo se o simultanom prevodu, a
11 ne o originalnom tekstu.

12 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

13 P: Da li je to dosledno sa predlogom koji su Vam pokazali tokom glavnog
14 ispitivanja?

15 O: Da, to je predlog Kličkovića od maja 1992., da se unište naselja.

16 P: To je dokument od 25. maja 1992., dokazni predmet P02616?

17 O: Da. I tu se kaže da, iako imaju pismeni sporazum da će se svi moći
18 vratiti, oni u stvari ne planiraju da se to i desi i zato su sve i uništili. A
19 doktor Karadžić odmah kaže da je Vještica šarmantan i da se divi njegovom
20 borbenom duhu, ali da ništa od toga što je on rekao nije istina, to jest nije
21 tačno.

22 P: Molim da sada pređemo na dokument koji Vam je gospodin Karadžić
23 pokazao.

24 To je stranica transkripta 14729 do 14736, dokazni predmet D01338, što
25 je zapisnik sastanka u Bosanskom Petrovcu 3. juna 1992. Ne želim da se vraćam na
26 Petrovac, ali on je Vama tada sugerisao da je opština bila pod pritiskom od masa
27 koje su primale platu, dok ostali nisu. A Vi ste odgovorili na strani

28

29

30

1 transkripta 14736, na sledeći način:

2 "Vidim da neko kaže da je to bio razlog, ali ja znam da je ARK zauzimao
3 sličan stav odozgo."

4 Da li sećate toga?

5 O: Da.

6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da pogledamo 65ter 01095.

7 P: Odluka Brđanina od 22. juna 1992. godine, da:

8 "Samo lica... da se na svim rukovodnim mestima, na mestima gde je moguć
9 dotok informacija, na čuvanju društvene imovine i tako dalje, isključivo koriste
10 kadrovi srpske nacionalnosti."

11 Da li ste mislili na ovu odluku?

12 O: Da. Ova odluka sledi nakon one u Petrovcu, a vidim da se sprovela po
13 opštinama. Možda postoje ranije verzije ovih uputstava, ali tada u junu, te
14 odluke se sprovode. Da.

15 P: Molim da pogledamo sledeću stranicu, jer se kaže da dokument odmah
16 treba uručiti predsedniku opštinskog kriznog štaba. Dajte da pogledamo sledeću
17 stranicu, stranicu broj 3, gde predsednik prijedorskog kriznog štaba, Milomir
18 Stakić, 23. juna...

19 O: Prima i prosleđuje ovu odluku.

20 P: I da li je to dosledno sa onim što Vi imate u Vašem izveštaju?

21 O: Da. I ako se vratimo par stranica unazad, želim da skrenem pažnju na
22 još nešto zanimljivo, to jeste na pominjanje toga da su Srbi morali da glasaju
23 na plebiscitu da bi potvrdili svoju lojalnost i da oni koji to nisu potvrdili

24

25

26

27

28

29

30

1 plebiscitom ili još nisu ideološki raščistili, moraju da znaju da je jedini
2 predstavnik srpskog naroda Srpska demokratska stranka.

3 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da se dokument usvoji.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

5 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet P2740, časni Sude.

6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da brzo pogledamo dokazni
7 predmet P0008.

8 P: A to je dopis od 25. juna 1992. godine iz Petrovca, radi provedbe
9 mera i odluka utvrđenih na sednici Kriznog štaba ARK Krajina. To je u stvari
10 odluka koju smo upravo videli?

11 O: I tu se kaže: "Zaposleni su već otpušteni, a preostali su sada
12 otpušteni, osim jednog, koji će biti otpušten kada završi sve svoje zadatke."

13 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Želim da se taj dokument uvrsti. A
14 izvinjavam se, to je već dokazni predmet.

15 Želim da Vam pokažem još jedan primer toga da krizni štabovi donose
16 odluke u vezi nesrpskog stanovništva. To je 65ter 05752.

17 P: Ovo je odluka Kriznog štaba Prijedor o oslobađanju lica iz
18 zarobljeničtva od 2. juna 1992. godine. Možete li ukratko reći veću koji je
19 značaj ove odluke?

20 O: Ja sam u svom izveštaju ovo navela kao primer kako su krizni štabovi
21 odlučivali o tome ko će biti zatvoren a ko će biti oslobođen. I mislim da je
22 član 1 vrlo bitan, gde se kaže "oslobađaju se daljeg zarobljeničtva svi Srbi

23

24

25

26

27

28

29

30

1 koji su greškom dospeli među zarobljenike", čime se govori da je postojao
2 etnički kriterijum za pritvor lica.

3 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Želim da ovaj dokument predložim na
4 usvajanje.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

6 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet P2741, časni Sude.

7 OPTUŽENI: [simultani prevod] Mogu li da pitam da li danas možemo malo
8 duže da radimo?

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Možda možete to kasnije da pitate, ali
10 dajte sada da nastavimo.

11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

12 P: Gospođu Hanson, ja sada želim da Vam postavim nekoliko pitanja i da
13 Vam pokažem nekoliko dokumenata o opštini Kotor Varoš.

14 Molim da pogledamo 65ter broj 0338 na ekranu.

15 Gospodin Karadžić je naslikao opštinu Kotor Varoš kao jednu gde su
16 vlasti sve imale pod kontrolom, ako se tako može reći, i ja samo želim da
17 pogledate ovaj dokument i da kažete da li je to stvarno tako u Kotor Varoši i
18 bilo krajem juna 1992.

19 G. ROBINSON: [simultani prevod] Prigovor. Sugestivno i komentar.

20 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

21 P: Gospođu Hanson, koji je značaj ovog dokumenta?

22 O: Mislim da je doktor Karadžić skrenuo meni pažnju na to da se srpske
23 kuće pale u Kotor Varoši, koju je opisao kao srpsku teritoriju i opisao je
24 muslimanske i hrvatske enklave kao duboko u srcu srpske teritorije. I ja sam
25 proverila šta sam imala od podataka o Kotor Varoši i stanovništvu, tako da ne
26 znam da li je to nešto što mogu da go... o čemu mogu da govorim ili ne. Ali

27

28

29

30

1 proglasiti to srpskom teritorijom je malo preterano. Molim da mi samo pokažete
2 koji pasus želite da pogledam. On opisuje policiju, opisuje probleme sa
3 specijalnom jedinicom.

4 P: I to je doktor Gajanin?

5 O: Da, njega su iz doma zdravlja oterali pripadnici specijalne jedinice.

6 P: Da li znate da li je u domu zdravlja neko ubijen?

7 O: Da, mislim da jeste.

8 GĐA PREVODILAC: Ostatak odgovora nerazgovetan.

9 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

10 P: Da li je vlast uradila nešto u Kotor Varoši u vezi te specijalne
11 jedinice koja je došla u Kotor Varoš?

12 O: Mislim da su tražili da ARK ili CSB u Banja Luci njih povuče.

13 P: I da li se to desilo?

14 O: Izvinjavam se, nije mi poznat sled događaja u vezi specijalne
15 jedinice.

16 P: I ovde kaže da je Đukanović /?Đekanović/ rekao da je on rekao
17 Dubočaninu... Da li se sećate ko je to?

18 O: On je pripadnik kriznog... član Kriznog štaba ARK-a. Nisam sigurna.

19 P: Da li je to Slobodan Dubočanin?

20 O: Mislim da jeste.

21 P: I rekao je da je o ponašanju će govoriti pripadnika specijalne
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 jedinice na sastanku sa S. Župljaninom, načelnikom CSB-a, zakazanom za sledeći
2 dan.

3 O: Da. Koliko se sećam, ja sam čitala dosta ovih zapisnika sa sastanaka
4 iz opština koji se odnose na događaje, tako da ja ne mogu baš tačno da govorim o
5 tome a da se ne pozovem na dokumente.

6 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Časni Sude, želim da se taj dokument
7 uvrsti.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu.

9 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P2742, časni
10 Sude.

11 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod]

12 P: Htjela bih Vam pokazati još jedan dokument. Gospodin Karadžić Vam je
13 pokazao cijeli niz dokumenata zapisnika kriznih štabova od 25.10. do 02.11., kao
14 i 03.11., te 07., 10. i 12.11. Sve je to bilo u vezi s Večićima. Sjećate li se?

15 O: Da.

16 P: A na stranici 14658 do 14659, on Vas je pitao o Večićima i rekli ste
17 da je bilo okruženo srpskim snagama, te da su... da je došlo i do nekih

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ubojstava početkom 11. mjeseca, no da se ne možete sjetiti jesu li ti ljudi iz
2 tog sela ili nekog drugog mjesta bili ubijeni u školi. Gospodin Karadžić Vam
3 nije pokazao zapisnik ratnog predsjedništva 06.11.1992.

4 I molila bih 65ter 00292.

5 O čemu izvještava Đekanović do toga dana?

6 P: On je otišao u Grabovicu, gdje je pratio čišćenje terena i škole. I
7 koliko shvaćam, u školi se bio dogodio masakr i predsjednik ratnog
8 predsjedništva se je pobrinuo za čišćenje toga.

9 OPTUŽENI: Kako ovo znamo? Kako ovo znamo?

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Upravo sam htio postaviti to pitanje.

11 Kako znate da se tamo dogodio masakr?

12 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] To nije na ovim stranicama, ali znam iz
13 postupka protiv Krajišnika koji su bili rezultati istraga u vezi sa ubojstvima u
14 dodacima toj optužnici. To je izvan okvira mog izvještaja, no kada smije... kada
15 se smijem pozivati na nešto što je utvrđeno od strane drugih vijeća ili ne.

16 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim 65ter broj 00719... Ne, 00293.

17 P: Ovo je izvještaj 1. krajiškog korpusa Glavnom štabu VRS-a, redovni
18 borbeni izvještaj za 04.11.1992. Tu govore o 40 zelenih beretki čiji su
19 pripadnici ubijeni i njih dvjestotinjak uhvaćeno. Započeo je brutalni masakr

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zarobljenih zelenih beretki zbog ranjavanja četvero... četvorice i ubijanja
2 jednog vojnika.

3 Da li ste na to mislili?

4 O: Da.

5 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Molim da se ovo označi za
6 identifikaciju.

7 OPTUŽENI: Molim da dobijemo podatak kako ovo veze ima sa školom. Ovde se
8 kaže: "Preduzete su mere da se spreči..." i tako dalje. Kakve ovo veze ima sa
9 školom?

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Zašto ste zatražili da se ovo označi za
11 identifikaciju?

12 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Mogu to tražiti da se uvrsti u
13 potpunosti.

14 SUDIJA BAIRD: [simultani prevod] Zašto ste tražili za identifikaciju?

15 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Jer kada sam pitala gospođu Hanson da
16 li se ona pozivala na ovo, ona je rekla "mislim da jesam", bar sam ja to tako
17 shvatila.

18 No pokazala bih joj još jedan dokument, 65ter broj 00722. To je još
19 jedan borbeni izvještaj za idući dan, gdje stoji:

20 "Smrti onih zarobljenih u Večićima su rezultat borbenih aktivnosti u
21 sukobu sa Vojskom Republike Srpske, nakon pogibije jednog borca i ranjavanja
22 nekolicine. Čini se da je ovdje brojka smanjena na 150 ekstremista koji su
23 poginuli u borbi."

24 Dakle, da...

25

26

27

28

29

30

1 "U sukobu sa Vojskom Republike Srpske, a nakon pogibije jednog borca i
2 ranjavanja nekolicine, u borbi je stradalo više od 150 ekstremista."

3 Časni Sude, još uvijek nemam vezu sa školom, ali to ćemo morati
4 uspostaviti putem vojnog vještaka.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dakle, Vi nudite na uvrštavanje ovaj
6 dokumenat kasnije ili sada?

7 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Možemo to sad označiti za
8 identifikaciju ili ih uvrstiti sada, a vojni vještak će onda o tome govoriti.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Nisam siguran da je ta veza dovoljna.
10 Konsultirat ću se s kolegama.

11 [Sudije većaju]

12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Zašto to ne ponudite na uvrštavanje
13 kasnije?

14 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Hvala.

15 Nemam više pitanja.

16 OPTUŽENI: Mogu li...

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Karadžiću, koliko shvaćam,
18 htjeli ste postavljati neka daljnja pitanja. No objasnite nam prvo koja pitanja
19 želite postaviti i zašto.

20 OPTUŽENI: Hvala.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] I recite nam zašto to niste mogli pitati
22 ranije i u kom kontekstu to proistječe iz dodatnog ispitivanja tužitelja.

23 OPTUŽENI: Upravo ću to da... da objasnim.

24

25

26

27

28

29

30

1 Uvažena madam Sutherland je veoma vešto dobila novo glavno ispitivanje
2 preko *misinterpretacije* stranice 14641 i 14642. Tamo sam ja rekao... tamo je u
3 odgovoru gospođa Hanson rekla da su:

4 [simultani prevod] "Krizni štabovi i ratna predsjedništva kao
5 institucije kroz koje je obavljeno iseljavanje stanovništva, uključujući i
6 prebacivanje vlasništva nad nekretninom. Dakle, ne mislim jednostavno na..." i
7 tako dalje. "Vidi ih... vidim to i u mnogo pojedinačnih općina."

8 Karadžić:

9 "Vratit ćemo se na to pitanje imovine koja se prepisivala. To je ono što
10 Vi iščitavate, ali to nije bilo urađeno, odnosno provedeno. Vi to ne znate, no
11 to nije bilo provedeno."

12 Dakle, dve stvari su ovde. Inicir... implicira se da su krizni štabovi
13 formirani i bili instrument prisilnog premeštanja stanovništva i da je oduzimana
14 imovina. I na osnovu toga, madam Sutherland je dobila novo, ovaj, glavno
15 ispitivanje i uvela mnogo drugih elemenata, i demografskih i svih drugih koje
16 nisu bile, ovaj... koje ne proističu iz ovog mog pi... odgovor... pitanja, niti
17 odgovora ovaj... niti iz mog unakrsnog ispitivanja u celini.

18 A agencije su servisi, a ovde je...

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo trenutak. Samo trenutak.

20 Jeste li pronašli referencu na stranici transkripta, gospođo Sutherland?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 osporio je činjenicu da su agencije za preseljenje uopće zaživjele u ARK ili
2 bilo gdje u Bosni. Zato sam gospođi Hanson pokazala dokumente, da joj pokažem da
3 su postojale agencije za preseljenje i da su funkcionirale.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Mislim da nećemo Vas dodatno
5 opterećivati, gospođo Hanson. Mi ćemo dati službenu odluku o tom pitanju, tako
6 da ćete biti oslobođeni svoje obaveze prema Uredu tužitelja. No budući da ste
7 još ovdje, molim da se vratite u ponedjeljak ujutro i mi ćemo odluku donijeti u
8 ponedjeljak ujutro.

9 Gospođo Sutherland.

10 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Gospodin Reid mi kaže...

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dakle, u ponedjeljak ćemo o tome.

12 Izvolite. Mislio sam da ste htjeli nešto konkretno...

13 GĐA SUTHERLAND: [simultani prevod] Ubačen je jedan engleski prijevod,
14 ali i to isto može čekati do ponedjeljka.

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Završavamo s radom za ovaj tjedan i
16 nastavljam u ponedjeljak ujutro u 9.00h.

17 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

18 [Svedok se povlači]

19 ... Sednica završena u 14.30h.

20 Nastavak zakazan za ponedjeljak,

21 20.06.2011., u 09.00h.

22

23

24

25

26

27

28

29

30